

Xəbər
Qəbələdə
qadın 32 yaşlı
ərini
öldürüb,
tualet
quyusuna
atdı
 yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5 aprel 2018-ci il Cümə axşamı № 72 (6961) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

İki prezidentliyə namizəd arasında qarşıdurma

Seçki kampaniyasının ən kəskin qalmaqalı; Qüdrət Həsənzadə ilə Sərdar Cəlaloğlu bir-birinə qarşı sert ittihamlar səsləndirdilər
yazısı səh.7-də

Aprel zəfəri: ötən hər gün üçün bir ağac əkildi

yazısı səh.3-də

Seçki debatları niyə tez yekunlaşdı...

yazısı səh.5-də

Siyasi və hərbi təhlilçilər növbəti savaşın anonsunu verdilər...

yazısı səh.11-də

İqtidarı söyənlərə cavab verməyən məmurları yaxşı əqibət gözləmir

yazısı səh.6-da

Problemlə kreditlərin həlli gündəmdə - güzəştlər və şərtlər necə olacaq...

yazısı səh.10-da

Rusiyanın Türkiyə üzərindən NATO-ya meydan oxumaq cəhdi - nəticə nə ola bilər...

yazısı səh.8-də

Boşanan ailələrin "silaha" çevirdiyi uşaqlar...

yazısı səh.15-də

Dönerxanalarla bağlı ilginç ittihamlara dövlət qurumundan cavab gəldi

yazısı səh.13-də

İrannın ABŞ və İsrailə konfliktləri dərinləşir - rəsmi Bakı hansı mövqeyi tutmalıdır?

yazısı səh.9-da

Küçələrdə satılan ucuz əşyalar - saxta mallar, yoxsa endirim...

yazısı səh.13-də

Kərimli, İsmayılov və Hüseynzadənin gizli ittifaqı?

ƏLİ KƏRİMLİNİ MÜDAFİƏ EDƏN

VƏTƏN XAINİ ÇIXDI - SENSASİON MƏLUMATLAR

AXCP sədri Azərbaycana düşmən mövqedə dayanan separatçılarla ittifaqı genişləndirir; "Dövlətə xəyanət" və "Terrorçuluq" maddələri ilə haqqında cinayət işi açılan İsgəndər Hüseynzadəni Kərimli və Aslan İsmayılovla birləşdirən maraqlar...

yazısı səh.3-də

Qüvvələr nisbəti Bakı və Ankaranın xeyrinə dəyişir - yeni şans pəncərəsi

Putinin son Türkiyə səfərindən mühüm mesajlar; Qarabağda müharibə olsa, Kremlin seçimi nə olacaq? Rusiyalı analitiklər: "Ərdöğan çox gözəl oynayır və Putini güzəştə məcbur edir..." yazısı səh.5-də

"Aslan, ermənilərin yanında az dur, erməniləşirsən!"

Mürvət Həsəni yazısı səh.4-də

Abid Şərifov:

"Bayraq meydanı ilə bağlı xarici ekspertlər dəvət olunub, səhvlər edilib"

yazısı səh.6-da

Elman Rüstəmovun 750 milyonluq sükutu

yazısı səh.10-da

Prezident İlham Əliyev Dünya Turizm Təşkilatının baş katibini qəbul etdi

Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Dünya Turizm Təşkilatının baş katibi Zurab Pololikaşvilini qəbul edib. APA-nın məlumatına görə, prezident İlham Əliyev Zurab Pololikaşvilini Dünya Turizm Təşkilatının baş katibi vəzifəsinə seçilməsi münasibətilə təbrik edib və ona işində uğurlar arzulayıb.

Dövlət başçısı Azərbaycanın Dünya Turizm Təşkilatı ilə əməkdaşlıq hərəkatına keçirdiyi vuruşulayaraq Zurab Pololikaşvilinin ölkəmizə səfərinin əlaqələrin daha da möhkəmləndirilməsi işinə töhfə verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

Azərbaycan prezidenti ilə görüşündən qürur hissi keçirdiyini deyən Dünya Turizm Təşkilatının baş katibi Z. Pololikaşvili rəhbərlik etdiyi qurumun və özünün fəaliyyətinə Azərbaycanın verdiyi dəstəyə görə minnətdarlığını bildirdi.

Söhbət zamanı Azərbaycanda son illər turizmin sürətlə inkişaf etdiyi, ölkəmizə gələn xarici qonaqların sayının durmadan artdığı məmnunluqla qeyd olunub, Bakıda və regionlarda turizmin inkişafı üçün yüksək səviyyədə infrastrukturun yaradılması istiqamətində genişmiqyaslı işlərin həyata keçirildiyi vurğulandı, əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ağcabədidə "ASAN xidmət" mərkəzinin tikintisinə 5 milyon manat ayrıldı

Prezident İlham Əliyev Ağcabədi rayonunda "ASAN xidmət" mərkəzinin layihələndirilməsi və tikintisi haqqında sərəncam imzalayıb. APA-nın məlumatına görə, Ağcabədi rayonunda "ASAN xidmət" mərkəzinin layihələndirilməsi və tikintisi məqsədilə "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nün 1.52.4-cü yarımböndində göstərilmiş məbləğin 5 milyon manatı Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə müvafiq məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək tapşırılıb.

Əfv Komissiyasının növbəti iclası keçirildi

Prezident yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının iclası keçirilib. APA-nın xəbərinə görə, iclasda əfvə bağlı 100-ə yaxın müraciətə baxılıb və onların əksəriyyətinə müsbət rəy verilib.

İndiyədək keçirilən icaslarda 500-ə yaxın müraciətə baxılıb.

AMEA-nın Bayıl sürüşmə zonasında quraşdırdığı aparat oğurlandı

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası nəzdində Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzinin Bayıl sürüşmə zonasında quraşdırdığı aparatlardan biri oğurlanıb. "Report"-un əldə etdiyi məlumata görə, bununla bağlı mərkəz polisə şikayət edib.

Bu səbəbdən ərazidə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin əməkdaşlarının apardığı buruq-qazma işləri yarımçıq dayandırılıb.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu! Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

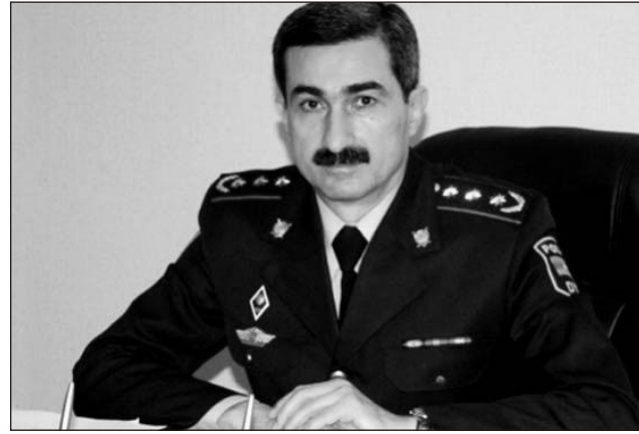
Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Kamran Əliyevin vəzifəsi yüksəldildi

DİN Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsində kadr dəyişikliyi edilib. Avtosfer.az xəbər verir ki, uzun illərdir mətbuatla sıx əlaqələr qurmağı bacaran polkovnik Kamran Əliyev Baş İdarənin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi vəzifəsindən azad edilib. Daxili işlər nazirinin əmri ilə Kamran Əliyev BDYPİ-nin Yol-Patrol Xidməti şöbəsinə rəis təyin edilib. Bu vəzifədə bundan əvvəl polkovnik Ərəstun Məcidov çalışırdı. O, bir neçə ay əvvəl təqaüdə çıxdığı üçün həmin şöbədə rəis postu boş idi.

Kamran Əliyevin indiyədək rəhbərlik etdiyi İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə də təyinat olub. Belə ki, Bakı Şəhər Dövlət

Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşı, rəhbərlik etdiyi İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə də təyinat olub. Belə ki, Bakı Şəhər Dövlət

"Yeni Müsavat" həm Kamran Əliyevə, həm də Rüşfət Quliyevə yeni vəzifələrində uğurlar arzulayır.

Qarabağ mitinqi təyin olundu

Qarabağ Azadlıq Təşkilatı, həmçinin bir sıra ictimai xadimlər, Qarabağ döyüşçüləri Qarabağ mitinqi keçirmək üçün Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə müraciət göndərilib. QAT mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, müraciətdə göstərilir:

"Biz Qarabağ Azadlıq Təşkilatı olaraq, aşağıda imza edənlərin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 49-cu maddəsinə, "Sərbəst toplaşmaq azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq Dağlıq Qarabağ və digər ərazilərimizin hələ də Ermənistanın işğalı altında qalmasına etiraz etmək, həmçinin torpaqlarımızın azadlığı işinə ictimai dəstəyi nümayiş etdirmək məqsədilə Qarabağ mitinqi keçirmək haqda qərar qəbul etmişik. Qarabağ mitinqinin 2018-ci il mayın 12-də, saat 16.00-dan 18.00-dək 10 min nəfər iştirakı ilə Yasamal rayonu ərazisində "Məhsul" stadionunda keçirilməsi nəzərdə tutulur. Mitinqdə "Qarabağa azadlıq!", "Ya Qarabağ, ya ölüm!", "Ya Qarabağ, azad et, ya kənara çək!" "Qarabağda azadlıq müharibəsinin başlanmasını tələb edirik!", "Beynəlxalq qurumların qəzəbli vasitçiliyini rədd edirik!" şüarları səsləndiriləcək, eyni məzmununda plakatlar qaldırılacaq, çıxışlar ediləcək, qətnamə qəbul olunacaq".

Müraciətdə BŞİH-dən xahiş edilir ki, Qarabağ mitinqinin keçirilməsi üçün qanunvericiliyə uyğun olaraq şərait yaradılsın və təhlükəsizliyin təmin olunması üçün addımlar atılsın.

□ E.SEYİDAĞA,
"Yeni Müsavat"

Bu gün Əziz Orucovun məhkəməsidir

"Kanal 13" internet televiziyaşının həbsdəki rəhbəri Əziz Orucovun səhhətində yaranan problemlər davam edir. 14 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsində cəzasını çəkən Ə.Orucovun ailəsi və vəkillərinin müraciətləri nəticəsində "Kanal 13" rəhbəri aprel 4-də tibb məntəqəsinə köçürülüb.

Bununla bağlı Ə.Orucovun həyat yoldaşı Lamiyə Orucova öz facebook səhifəsində status paylaşılıb: "Vəkilimiz Bəhruz Bayramov Əziz Orucovla görüşüb. Əziz bəy artıq 14 sayılı cəzaçəkmə müəssisəsinin tərkibində olan tibb məntəqəsinə köçürülüb. Vəziyyətdə heç bir dəyişiklik yoxdur".

Lamiyə xanım statusunda onu da qeyd edib ki, aprel 5-də saat 11:00-da Ali Məhkəmədə Ə.Orucovun kasasiya şikayətinə baxılacaq.

"Ümid edirəm ki, ailəmiz üçün növbəti mənfəi sürpriz olma-yacaq" deyərək, L.Orucova bildirib.

Vəkil Ə.Orucovla görüşü barədə "Yeni Müsavat"a bəndləri dedi: "Əzizdə böyrək çatışmazlığı var. Ondanda ciddi əziyyət çəkir. Sinəsində bərk ağrı var. Hazırda müalicə edilir. Çox çətinliklə hərəkət edir. Bizim narazılığımız yoxdur. Sağ olsunlar, artıq tibb məntəqəsinə köçürüblər. Görüşmə zamanı özünün elə bir sözü olmadı. Aprel 5-də keçiriləcək Ali Məhkəmədəki iclasda iştirak edə bilməyəcək. Ümumiyyətlə, məhkəmə barədə məlumatı yox idi. Mən xəbərdar etdim. Əgər məhkəmə iclasına gətirilməli olarsa, öncəliklə 1 sayılı Bakı İstintaq Təcridxanasına gətirilməli idi. Lakin bunlar olmadığı üçün Əziz məhkəmədə iştirak edə bilməyəcək".

Əziz Orucov 2017-ci il mayın 2-də həbs olunub. Ona əvvəlcə polisə müqavimət ittihamı ilə 30 sutka inzibati həbs cəzası verilsə də, azadlığa çıxmalı olduğu gün barəsində cinayət işi başlanıb və həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Jurnalist "Qafqaz Media Araşdırmalar Mərkəzi" adlı təşkilatın fəaliyyətinə görə Cinayət Məcəlləsinin 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 308-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham olunaraq, 6 il azadlıqdan məhrum edilib.

□ Cavansir ABBASLI,
"Yeni Müsavat"

"Seçkilərdə cinayət xarakterli məlumatların araşdırılması məqsədilə işçi qrupu yaradılıb" - Zakir Qaralov

Baş prokuror Zakir Qaralov aprel 4-də Müstəqil Dövlətlər Birliyinin (MDB) seçki müşahidə missiyası qərarlarının rəhbəri Yevgeni Sloboda ilə görüşüb.

Bu barədə musavat.com-a Baş Prokurorluğun mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Baş prokuror seçkilərin azad şəkildə öz iradələrini ifadə etməsi, seçkilərin demokratik və şəffaf şəraitdə keçirilməsi üçün ölkəmizdə görülən işləri qeyd etməklə seçki qanunvericiliyinin pozulması ilə əlaqədar prokurorluq orqanlarının qarşısında duran vəzifələr barədə ətraflı məlumat verib. Görüş zamanı seçki prosesində yol verilən qanun pozuntuları ilə bağlı Baş Prokurorluğa daxil olan cinayət xarakterli məlumatların təxirəsalınmadan araşdırılmasının təmin edilməsi məqsədilə işçi qrupunun yaradıldığı xüsusi qeyd edilib.

Y.Sloboda ölkədə olduğu müddətdə keçirdiyi görüşlərin əhəmiyyətindən söz açaraq seçkilərin normal keçirilməsi üçün hər cür şəraitin yaradıldığını, ötən seçkilərlə müqayisədə dairə seçki komissiyalarının üzvlərinin peşəkarlıqlarının daha da artdığını şahidi olduğunu qeyd edərək bu işdə Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə yanaşı, prokurorluq orqanlarının maarifləndirmə sahəsindəki əməyini yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə tərəfləri maraqlandıran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

□ Musavat.com

Qəbələdə qadın 32 yaşlı ərini öldürüb tualet quyusuna atdı

Qəbələdə törədilmiş dəhşətli qətlin üstü açılıb. Lent.az-ın məlumatına görə, bir neçə gün əvvəl rayonun Tikanlı kənd sakini, 32 yaşlı Dursun Rəfiyevin itkin düşməsi ilə bağlı polisə müraciət daxil olub. Rayon polis şöbəsi və prokurorluq əməkdaşlarının birgə keçirdikləri istintaq və əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində müəyyən edilmiş ki, martın 25-də Dursun Rəfiyevlə arvadı Vüsalə Məmmədşarifova arasında münaqişə baş verib.

Bu zaman sonuncu ərinin qardaşı Vüsalə birgə daşla onu vuraraq (baş nahiyəsinə) qətlə yetirib cəsədini həyətdəki sanitariya qovşağına atıb. Görülmüş tədbirlərlə D.Rəfiyevin meyiti oradan çıxarılıb.

V.Məmmədşarifova və V.Rəfiyev polis əməkdaşları tərəfindən saxlanılıb.

Müxalifətdə olmaq o deməkdir ki, sən öz ölkənə, dövlətinə düşmən mövqedə dayanmısan? Hər addımda bilərəkdən xalqın mənafeyinin ziddinə getməlisən? Ətrafına Azərbaycana qarşı düşmən mövqedə olan insanları, təşkilatları yığmalısan? Ölkənin müstəqilliyini, bayrağını qəbul etməyən, nəinki qəbul etməyən, bu iki ali dəyərimizə qarşı çıxan qüvvələrin liderinə çevrilməlisən?

Bu suallar ritorik deyil. Heç sadələşmədən də irəli gəlmir. Qarşılaşdığımız mənzərə, əldə etdiyimiz informasiyalar, faktlar bizi o qədər heyretə salıb ki, bu sualları verməyə məcbur qalırıq.

Milli Şura ilə Müsavat Partiyasının birgə təşkil etdikləri 31 mart mitinqi haqda sosial və peşəkar mediada bir neçə gün müzakirə aparıldı. Aksiyanı təqdir edənlər, ora 10 mindən artıq adamın yığıldığını iddia edənlərlə yanaşı, tədbirin alınmadığını, meydana uzaqbaşı iki min, üç min adamın yığıldığını yazanlar da oldu. Təqdir yazıları kimi, tənqid məqalələrinin yazılması da normaldı. Hər şeyin yaxşı olduğunu demək kimi, hər şeyin pis olduğunu söyləmək, yazmaq da sağlam yanaşma deyil.

Musavat.com-da da 31 mart aksiyası haqda kiçik bir məqalə dərc olundu. "İflasın fotosu - Kərimlinin əli siyasətdə niyə getirmir" başlıqlı yazıda (http://musavat.com/news/iflasin-fotosu-kerimli-eli-siyasetde-niye-getirmir_515895.html) aksiya ilə bağlı bəzi müşahidələr, fikirlər yer almışdı. Normalda bu yazıya Əli Kərimlinin çevrəsində qarlaşmış lümpenlər cavab verməli idilər. Çünki onların təşkil etdikləri aksiyanı ələşdirmişdik.

Amma bu məqaləyə cavab başqa bir ünvandan gəldi. Nur-az.com adlı bir saytda və eyni adlı facebook səhifəsində yazdıqlarımıza təhqir və söyüşlə reaksiya verildi. Əməkdaşımızın mitinq təəssürlərinə, qeydlərinə cavabda əsas hədəf "Yeni Müsavat" Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlu idi.

Düşünmək olardı ki, bu, AXCP-nin peyk saytlarından. Nece ki Əli Kərimli və ətrafı saxta profillər yaradıb onları təqdir etməyənləri mənəvi-psixoloji terrora məruz qoyurlar, bu saytda da fəke olduğunu zənn edib, üstündən keçmək mümkün idi. Amma və lakin... Saytı araşdırdıq. Əldə etdiyimiz bilgiler bizi xeyli təəccübləndirdi. Sən demə, nur-az.com saytı iranyönümlüdü. Bir qədər də araşdırdıqda məlum oldu ki, bu saytı İsgəndər Hüseynzadə ad-soyadı bir nəfər idarə edir. Məsələnin gerçək mahiyyəti burada üzə çıxdı.

Kimdir İsgəndər Hüseynzadə? O, niyə Milli Şurayı, Əli Kərimlini bu cür davakarasına, necə deyirlər, qanını qaşığa qoyaraq müdafiə edir?

Məlum oldu ki, bu adam İranın bəzi dairələrinin istifadəsində olan bir casusdur. Adam birmənalı Azərbaycana - öz ölkəsinə, dövlətinə düşmən mövqedə dayanan biridir. Onun barəsində bildirilir ki, Hüseynzadə İsgəndər Hüseynəli oğlu 27 yanvar, 1966-cı ildə Cəlilabad rayonunda anadan olub. 1996-cı ildən ailəsi ilə birgə İran İslam Respublikasının Qum şəhərinə köçüb.

Kərimli, Aslan İsmayılov və

Hüseynzadənin gizli ittifaqı?

Əli Kərimlini müdafiə edən vətən xaini çıxdı - sensasion məlumatlar

2008-ci ildə barəsində "Dövlətə xəyanət" və "Terrorçuluq" maddələri ilə cinayət işi başlanıb. Elə həmin il MDB üzrə və Interpolun Azərbaycan Respublikasındakı Milli Mərkəzi Bürosu vasitəsilə beynəlxalq axtarışa verilib.

İ.Hüseynzadə Qum şəhərində fəaliyyət göstərən "Nur" elmi-mədəni müəssisəsinin (nur-az.com) rəhbəridir. Onun saytında ölkəmiz əleyhinə qərəzli yazılar verilir. Bir sözlə, adamın rəhbərlik etdiyi sayt tam anti-Azərbaycan mövqelidir.

Barəsində "Dövlətə xəyanət" və "Terrorçuluq" maddələri ilə cinayət işi qaldırılmış, Azərbaycan əleyhinə açıq düşmənçilik edən bir adamın Əli Kərimlinin müdafiəsinə qalması çox şeydən xəbər verir. AXCP sədrinin siyasi iştahı və iqtidara qərəzi o qədər yüksəkdir ki, o, ağına-bozuna baxmadan hər qüvvə ilə əməkdaşlığa gəlməkdən çekinmir. Əli Kərimlinin ətrafı İran və Rusiya agenturası ilə qaynar. Bu gün onun müdafiə etdiyi dini kəsimin haralara bağlı olduğunu əksəriyyətə bəllidir. "Yeni Müsavat" ötən il bu mövzuda araşdırma yazı dərc edib. Həmin yazının linkini təqdim edirik: http://musavat.com/news/azerbaycana-qarsi-separatizm-he-rekati-xeyanet-kadrosu-eremile-r-ve-milli-sura-ile-beraberdir-boyuk-tehluke_428759.html.

Ə.Kərimlinin bugünkü müttəfiqləri arasında talış separatizmini açıq şəkildə müdafiə, həmçinin təbliğ edən, Azərbaycanın müstəqilliyinə dil və əl uzadan xeyli dönlüklər var. Hakimiyyət uğrunda mübarizədə ölkəsinə, dövlətinə düşmən mövqedə olan qüvvələrlə ittifaq yaratmaq hansı əxlaqa sığır?! Ə.Kərimli bu adamların Azərbaycanın müstəqilliyinə qarşı olduqlarını, hər addımda dövlət əleyhinə açıq çıxışlar etdiklərini, gerçək bir vətən xaini olduqlarını detallarına qədər bilir. Fəqət Azərbaycana qarşı xain və düşmən mövqedə dayanan bu çete ilə müttəfiqliyinə son qoyur.

Təkcə Əli Kərimlini bu möv-

AXCP sədri Azərbaycana düşmən mövqedə dayanan separatçılarla ittifaqı genişləndirir; "Dövlətə xəyanət" və "Terrorçuluq" maddələri ilə haqqında cinayət işi açılan İsgəndər Hüseynzadəni Kərimli və Aslan İsmayılova birləşdirən maraqlar...

qədədi? Yalnız o, separatçıları və vətən xainlərini ətrafına toplayıb, onları reabilitasiya və müdafiə edir? Təəssüf ki, müxalifətçilik pərdəsi altında Azərbaycanı küreyindən xəncərləyənlər Cəbhə sədri ilə yekunlaşdır. Nə yazıq ki belələrinin sayı kifayət qədərdir. Onlar üzde hakimiyyəti, bəzi məmurları hədəfə alırlar. Əsl hədəfləri isə Azərbaycanın müstəqilliyinə qarşı açıq və birmənalı mövqedə olan tör-töküntüləri müdafiə etməkdir, onlarla ittifaq yaradıb iqtidara gəlməkdir.

Təəvvür edin, özünü əzabkeş, iqtidar tərəfindən təqib olunan biri kimi göstərən Aslan İsmayılov da İsgəndər Hüseynzadənin müdafiəçisinə, həmçinin təbliğatçısına çevrilib. Bu adamın Rauf Arifoğlunun əleyhinə olan yazısını özünün facebook səhifəsində paylaşır, üstəlik, onu facebookun pullu reklam imkanlarından yararlanıb, daha da tirajlayır.

Xatırladaq ki, nur-az.com saytı məlum mövqeyinə görə bloklandı. Sayta Azərbaycan ərazisindən giriş mümkün deyil. Lakin həmin saytın facebookda səhifəsi var və oradan qapı kimi istifadə edərək, Azərbaycana, onun ziyallılarına, dəyərlərinə, dövlətinə qarşı tənqib materialları yayırlar. Bu materiallardan biri də Rauf Arifoğlu haqqındadır. Və bu materialı da hər zaman dəstəklədiyimiz, dara düşəndə yayıdığımız Aslan İsmayılov həyata keçirdir.

Belə çıxır, sizin davanız haki-

miyyətlə deyil, cənablar. Siz Azərbaycanın müstəqilliyi və bayrağı ilə düşmənçilik edirsiniz. Tarixin və millətin alnınıza vuracağı damğadan qorxmursunuzmu? Necə ki, biz bu gün Əliheydər Qarayev, Ruhulla Axundov, Məşədi Əzizbəyovu, Çingiz İldırımını və başqa sapı özümüzədən olan Cümhuriyyət düşmənlərini lənətləyirik, gələcək nəsillər də sizi eyni formada lənətləyəcək... Ən nəhayət, Əli Kərimli də, Aslan İsmayılov da ixtisasca hüquqşünasdırlar. Etdikləri bu əməllərə görə təkcə mənəvi məsuliyyəti daşıyırlar, həm də hüquq baxımdan məsuliyyəti daşıyırlar.

Tarıxdan və hüquqdan qorxun...

□ **Azer AYYAN**, "Yeni Musavat" qəzeti baş redaktorunun 1-ci müavini

Aprel zəfəri: ötən hər gün üçün bir ağac əkildi

Təhsil və Müdafiə nazirliklərinin birgə təşəbbüsü ilə aprel zəfəri ilə bağlı 730 ağac əkilib

Aprel 4-də Təhsil və Müdafiə nazirlikləri 2016-cı ilin aprel ayında Azərbaycan ordusunun qazandığı tarixi qələbəyə həsr olunmuş "Aprel zəfərindən ötən hər gün üçün bir ağac əkək" devizi altında Pirkəşkül qəsəbəsində yerləşən "N" saylı hərbi hissədə ağacəkmə kampaniyası keçirib.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları ümummilli lider Heydər Əliyevin xatirəsinə yad edərək büstü önündə gül dəstələri qoyublar.

Sonra hərbi hissənin klubunda əsgərlərlə görüş keçirilib. Ulu öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə şəhid olanların xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Görüşü giriş sözü ilə açan Müdafiə Nazirliyinin əməkdaşı Abdulla Qurbani tədbirin məqsədi barədə məlumat verib. Bildirib ki, Azərbaycanın müasir hərbi tarixinin zəfər səhifəsi olan aprel döyüşlərinin ikinci ildönümünün qeyd edilməsi, yeniyetmə və gənclərdə vətənpərvərlik ruhunun artırılmasına töhfə verilməsi bu tədbirin əsas məramıdır.

Təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov qeyd edib ki, ölkə prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Milli Ordusunun 2016-cı ilin aprel ayında həyata keçirdiyi uğurlu əməliyyat nəticəsində strateji mövqelərə nəzarət bərpa olunub və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması istiqamətində mühüm qələbə qazanılıb. Aprel döyüşlərində qazanılan qələbənin ikinci ildönümünün ictimaiyyət, o cümlədən təhsil işçiləri tərəfindən də qeyd olunması xalqımızın mübarizə ruhunu və yüksək vətənpərvərlik hissini bir daha nümayiş etdirir. Nazir müavinini tədbir tapdağı altında olan torpaqlarımızın yaxın zamanlarda işğaldan azad ediləcəyinə əminliyini ifadə edib.

Sonra çıxış edən Müdafiə Nazirliyinin Mənəvi-psixoloji hazırlıq və ictimaiyyətlə əlaqələr idarəsinin rəisi, general-mayor Rasim Əliyev bildirdi ki, 2016-cı ilin aprelində Azərbaycan ordusu bir daha gücünü nümayiş etdirib, düşmənin çoxlu sayda canlı qüvvə və texnikasını məhv edib. Milli Ordunun bu tarixi qələbəsi xalqımızda böyük ruh yüksəkliyi yaradıb, düşmən üzərində tezliklə qələbəmizə əminlik və nikbinlik hissələrini artırıb.

Tədbirdə Milli Ordumuzun şanlı tarixinə çevrilmiş aprel döyüşlərinin hər bir Azərbaycan vətəndaşına qürur hissi yaşatdığı, eləcə də ölkə prezidentinin yüksək qayğısı ilə Cocuq Mərcanlı kəndinin bərpası istiqamətində görülən işlər xüsusi qeyd olunub.

"Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edilmiş şəhid Urfan Vəlizadənin həyat yoldaşı Könül Vəlizadə, Milli Qəhrəman Murad Mirzəyevin həyat yoldaşı Fizzə Mirzəyeva, Milli Qəhrəman Samid İmanovun həyat yoldaşı Badam İmanova çıxış edərək onlara göstərilən diqqət üçün minnətdarlıqlarını bildirib, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olanların həyat yolunun gənc nəsil üçün örnək olduğunu qeyd ediblər.

İştirakçılar hərbi hissədə yaradılan şəraitlə tanış olublar. Sonra hərbi hissənin ərazisində ayrılmış xüsusi məkanda Təhsil və Müdafiə nazirliklərinin birgə təşəbbüsü ilə aprel zəfərindən ötən hər gün üçün 730 ağac əkilib.

Tədbirdə aprel döyüşlərinin iştirakçısı, "Şücaətə görə" medalı ilə təltif edilmiş Azər Məmmədov, "Şahin" hərbi idman oyunlarının komandanları, tələbə-könüllülər və KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

□ **Musavat.com**

Hər insanın bir taleyi var. İstəsən də, istəməsən də, bu taledən qaça bilməzsən. Mənim də alınma ermənilərlə savaş yazılıb.

Doğulub boya-başa çatdığım Qərbi Azərbaycanda uşaqlıq dövrümdən indiyə qədər harada olmuşamsa, mütləq bir erməni qarşıma çıxıb və kal armud olub boğazıma yapışıb. Qismətə bax ki, ermənilərdən təmizləndiyini düşündüyüm Bakıda iş həyatına atılanda belə, yenə qarşıma bu mənfur millətin nümayəndələri çıxıblar.

Mürvət HƏSƏNLİ
"Xəmsə" MMC-nin sahibi

Söhbət təkə öz kimliyini gizlədərək mənimlə işgüzar əməkdaşlıqlar quran "Emre Piliç" in sahibləri Andronik və Sevan adlı ermənilərdən də getmir. Söhbət həm də bu ermənilərə nümayəndəlik edən sapı özümüzdən olan baltalardan gedir.

Təsəvvür edin, prezidentliyə namizədlərdən biri qatıldığı teledebatlar zamanı əldə etdiyi dövlət əhəmiyyətli faktları açıqlayır. Bu faktların səhihliyini yoxlamaq Azərbaycanın hüquq-mühafizə və kəşfiyyət orqanlarının işi olduğu halda, onların əvəzinə ermənilərin çörəyini yeyən "balta sapları" reaksiya verirlər. Üstəlik, faktı araşdırmadan, təhqiqat işləri aparmadan erməniyə nümayəndəlik edən Aslan İsmayılov nədənsə namizəddən çox məni hədəfə alır. Bununla da kifayətlənmir, xəyali "yumurta mafiyası" düzəldir və Azərbaycan dövlətinin adını ləkələməyə çalışan iddialar irəli sürür.

Defələrlə qələmə aldığım cavab yazılarında ifadə etdiyim sözləri təkrarlamamı arzulamasın da, ictimai rəyin azdırılmasının qarşısını almaq naminə bir daha xatırlatmağa məcburam: yumurta nə üzərində mafiya qurulacaq qədər böyük nəsnə, nə də bir iş adamı olaraq mənim uğradığım yeganə biznes sahəsi deyil! Ən azı, bu səbəbdən də yumurta üzərində nəşə qurmağa da ehtiyacım yoxdur. Aslan İsmayılovun özünün də etiraf etdiyi kimi, mən böyük restoranları olan, meyvə-tərəvəz istehsalına ciddi kapitallar qoyub ölkəmizin qeyri-neft sektorunun inkişafında əlindən gələni əsirgəməyən iş adamıyam. Yumurtanın qiyməti mənim istehsal etdiyim məhsullarla müqayisədə xeyli kiçikdir. Aslan İsmayılov kimi halal qazancıdan anlamayanlardan fərqli olaraq, iş dünyasından az-çox başı çıxanlar bilir ki, heç bir iş adamı daha gəlirli sahələrdən halal qazancı qoyub, yumurta fırıldığı ilə uğraşmaz.

Sual edə bilərsiniz: elədirsə, bəs Aslan İsmayılov bütün işini-gücünü buraxıb niyə ünvanıma bu cür əsassız ittihamlar yağdırıya-yağdırıya mənəndən əl çəkmir?

öz haqlı davamı yalnız hüquq müstəvisində davam etdirəcəyəm. Çünki hüquq müstəvisində yalnız haqlıların güclü olduğunu bilirəm və mən də haqlıyam.

Haqsız olduğunu bilə-bilə Aslan İsmayılovun, həftə səkkiz, mən doqquz, üzərimə gəlməsi Hafiz Hacıyevin ona zaman-zaman erməni yarlığı

ya çıxıb. Bu adam da eynilə müvəkkili olduğu ermənilər kimi özü üzərində yazıqlıq, haqsızlığa məruz qalmışlıq imici yarada-yarada siyasi və maddi dividend toplayır, mal-dövlət yığır. Ermənilərin yazıqlığı özlərinə böyük mənada dövlət qurmağa, Aslanın məzlumluğu isə kiçik mənada dövlət yığmağa xidmət

lər əsla gözümün yaşına baxmaz və məni cəzalandırdılar. Bütün məhkəmə instansiyalarının mənim lehimə verdiyi qərarlar isə ortadadır və bu qərarlar bir daha mənim haqlı olduğumu təsdiqləyir.

İnsanı yandıran isə bu zamanadək Azərbaycan hüquq sisteminin çörəyini yeyən bir

kimi görür. Mən də bir vətəndaş kimi, "Emre Piliç" in gerçək sahiblərinin kimliyini öyrənincə bu addımı atmışam və beləcə, hər gün şirkət ortaqlarından birinin şantajına məruz qalıram.

Ömür Oralın Azərbaycan dövləti ilə yanaşı, Türkiyəni də mafiya babalarının əlində əsir-yesir qalan bir dövlət kimi

Aslan, ermənilərin yanında az dur, erməniləşirsən!

1988-ci ildə, məşhur Sumqayıt hadisəsində də Aslan İsmayılov ermənilərin yanında dayanıb, Azərbaycan övladları barədə hökm çıxarırdı

Mənə elə gəlir ki, Aslan İsmayılovu narahat edən məsələ haqlı olduğum davada uduzmağıdır. Bir vəkil kimi bu məğlubiyəti həzm edə bilməyən Aslan İsmayılov hüquq müstəvidəki zəifliyinin qisasını ünvanıma şər-böhətan atmaqla almaq istəyir. Ona görə də yeri gəldi-gəlmədi üstümə hücumu keçir. Adama deyirlər ki, ey adını hüquqşünas qoyan qəhrəman, sən niyə öz adına layiq hüquq müstəvisində Mürvət Həsənlı ilə üz-üzə gəlmək istəmirsən, onu şantaj, şər-şəmətə yoluna çəkməklə nəyə nail olmaq istəyirsən?

Fikrimcə, bu sualın bir izahı var: adətən zəif və cılız canlılar böyük rəqibləri ilə geniş məkanda savaşımaqdan çəkinir, yalnız özlərinin siğa biləcəyi dar deşiklərdə gizlənib, rəqiblərini də ora çəkməyə çalışırlar. Necə ki, siçovullar girdikləri yuvalarına əli keçə bilməyən pişiklərə meydan oxuyurlar. Adı Aslan olan bu adam da indi öz ağılla taktika işlədib məni ancaq özünün bacardığı şantaj və təhqir məkanına çəkməyə çalışır. Mən isə onun səviyyəsinə düşməyəcəyəm,

yapışdırmasına haqq qazanırdır. Yalnız ermənidə öz millətine bu qədər sevgi, təsəüb hissi ola bilər. Üstəlik, bir insanın milli, dini mənsubiyəti onun damarında axan qanıyla ölçülməz. Dünyanın bütün xalqlarının qanı tərkib etibarilə eyni olur. İnsanın hansı sosial, mənəvi, etnik, dini qrupa mənsubiyətini onun tutduğu mövqə müəyyənləşdirir. Məhəmməd peyğəmbərin bu barədə gözəl bir hədisi var: "Hər kəs kiminlə bərabərdirsə, ondandır".

Bu gün Aslan İsmayılov da ermənilərlə bir yerdədir. Özü də təkə bu gün yox, 1988-ci ildə, məşhur Sumqayıt hadisəsində də Aslan İsmayılov ermənilərin yanında dayanıb, Azərbaycan övladları barədə hökm çıxarırdı. Elə faktın özü peyğəmbərin təbirincə desək, Aslan İsmayılovun əsl kimliyindən xəbər verir. O, ən azı mənəviyyat baxımından erməni xislətlidir. Erməniləri müdafiə edə-edə, onların yanında dayanana-dayana Aslan İsmayılovda həqiqətən də bu millətin xarakterik özellikləri orta-

edir.

Aslan İsmayılov nümayəndəsi olduğu erməni şirkətindən də öz haqsız davasında istifadə etməyə səy göstərir. Bir vəkil kimi müvəkkilinə "acı həqiqəti" - hüquqən haqsız olduqlarını ifadə etməkdənsə, Mürvət Həsənlı tərəfindən idarə olunan mafiyanın mövcudluğuna inandırmaq istəyir. "Emre Piliç" in sahibi Ömür Oral isə bu adamın yalanlarına inana-raq Azərbaycan saytlarından birinə müsahibə verərək, istər bizim dövlətimiz, istərsə də Türkiyə haqqında iftiralər səsləndirir. Onun dediyinə görə, guya Azərbaycan hüquq sistemi və məhkəmələri qətiyyətlə ədalətli qərarlar vermir, Mürvət Həsənlının rəhbərlik etdiyi mafiyanın iradəsinə boyun əyir. Kim də bilməsə, Azərbaycan ictimaiyyətinə əyandir ki, bizim məhkəmələr əcnəbilərin, özəlliklə Türkiyə vətəndaşlarının hüquqlarına xüsusi diqqətlə yanaşırlar. Əgər Ömür Oralla mənim məhkəmə işimdə zərre qədər əleyhinə faktlar olsaydı, hakim-

hüquqşünasın öz şəxsi mənafeyi üçün məhkəmə sistemimiz barədə ermənilərin yanında "qara piar" aparmasıdır. Hər halda, Aslan İsmayılovun nümayəndəlik etdiyi Ömür Oral da mətbuata verdiyi müsahibəsində ortaqlarının erməni olduğunu danmır və bundan fəxarətlə danışır. Jurnalistin "Hacıyevin iddiasına görə, "Emre Piliç" şirkətinin sahibləri Andronik və Sevan adlı ermənilərdir..." sualına, görün Ömür Oral nə cavab verir:

"Bu adı daşıyan şəxslər Türkiyə Cümhuriyyətinin vətəndaşları, Türkiyə pasportu daşıyan insanlardır. Onlar Türkiyədə doğulublar və bu ölkənin vətəndaşlarıdır".

Sözsüz ki, biz Ömür Orala kiminlə ortaqlaşmasını irad tuta bilmərik. Erməni ilə əməkdaşlıq edib-etməməsi onun öz işidir. Amma o da razılaşmalıdır ki, bir iş adamı kimi mənim də eyni hüququm var, mən xalqımın düşməni olan millətin nümayəndələri ilə birlikdə iş görmək istəmirəm və Oralla aramızdakı anlaşmazlıqların əsas səbəbi budur.

"Bir iş adamı kimi mənim də eyni hüququm var, mən xalqımın düşməni olan millətin nümayəndələri ilə birlikdə iş görmək istəmirəm və Oralla aramızdakı anlaşmazlıqların əsas səbəbi budur"

Normal insanlar qarşı tərəfin bu seçiminə hörmətlə yanaşmağı bacarmalı olduğu halda, Ömür Oral isə mənəndən əl çəkmir, zorla öz bazarını əldə saxlamağa çalışır. Bu adam anlamaq istəmir ki, qəlbində ermənilərin vurduqları yaralar hələ də sağalmayan heç bir milli təəssübü olan azərbaycanlı iki erməni sahibi olan bir şirkətlə əməkdaşlıq etməz, bunu dövlətin qida təhlükəsizliyinin tərkib hissəsi

təqdim etməsi də acınacaqlıdır. Oral haqqında danışdığımız müsahibəsində deyir: "Ölkədə mafiya var və onun da başında Mürvət Həsənlı dayanır. Hətta Türkiyədə, öz ölkədə də məni və ailəmi təhdid edir".

Bu fikirlərdən də göründüyü kimi, Ömür Oral məni qeyri-adi güc kimi təqdim edir və elimin Türkiyəyə belə çatdığını bildirir. Bununla əslində həm də Türkiyənin "yumurta mafiyası" qarşısında zəifliyinə eyham vurur. Həlbuki erməni şirkəti ortaqlarından biri olaraq özü Azərbaycanın ərazisində istədiyi kimi hərəkət edir, yerli iş adamlarına böhtan atır, onların öz təsərrüfatını qurmalarına müxtəlif vasitələrlə mane olmağa çalışır. Bu məntiqlə onun ya özü ermənilərə könüllü işləyir, ya da Azərbaycanın qeyri-demokratik, insan hüquqlarına hörmət etməyən, plüralizmdən uzaq, iqtisadi investisiya baxımından təhlükəli dövlət olması barədə səhv təsəvvürlər yaradır. Bax, yalnız bu səbəbə görə ən böyük mafiozun biri kimi görünən onun özü və onun kimilərə hayan duran Sərkis-yandır.

Ömür Oral onu da unutmasın ki, son zamanlar Türkiyə erməniləri Dağlıq Qarabağa səfərləri ilə Azərbaycan xalqının yaralanmış qəlbini qaysağını qoparırlar. Onun ortaqlarının da Türkiyə vətəndaşları olduqları halda eyni xəyanətə imza atmadığına kiməsə zəmanət verə bilməz. Ən azı ona görə ki, həmin ortaqlardan biri ermənilərin milli qəhrəmana çevirdiyi türk düşməni Andranikin adını daşıyır. Bu həmin erməninin türk düşməni bir ailənin övladı olduğunun ən bariz nümunəsi deyil-mi?

Maraqlar və əqrəblər Türkiyədə tutuşduruldu, sonra?

Rusiya prezidenti Vladimir Putin Türkiyədə indiyədək görünməmiş təmtəraqla qarşılandı. Bu, əslində təkcə Ankar-Moskva münasibətlərinin yüksəlişdə olmasının təzahürü və iki paytaxtın bir sıra regional və global məsələlərdə mövqe ortaqlığının nümayişi deyildi, eyni zamanda dünyaya, Qərbe (ABŞ və Avropa Birliyinə) növbəti, aydın bir mesaj idi.

Səfər bu xüsusda həm də yeni anlaşmaların imzalanması və Akkuyu AES-in təməlinin qoyulması ilə qarşılaşdığımız atom ölkəsinə çevrilməsi yolunda olduqca mühüm, tarixi addımın atılması ilə yadda qaldı. Bundan əlavə, prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın birgə mətbuat konfransında vurğuladığı kimi, Ankarada tərəflər saat əqrəblərini bir daha tutuşdurdular. Bu, əslində həm də elə maraqların tutuşdurulması idi.

Türkiyə-Rusiya əməkdaşlığının inkişafda olmasının bir sübutu da Moskvaya qarşı Qərb sanksiyalarına və diplomatik savaşa Ankaranın qoşulmaması, əksinə, bu iki dövlət arasında əlaqələrin yeni və daha yüksək fazaya keçməsi sayıla bilər. Türkiyə kimi güdrətli dövlətin, regional supergücün, nəhayət, NATO üzvünün bu dəstəyi Qərbin izolyasiya etməyə çalışdığı şimal qonşumuz üçün hazırda hava-su kimi lazımdır və Moskva bunun qarşılığını yəqin ki, verəcək. "Yeni Müsavat"ın səfər öncəsi yazdığı kimi, bu qarşılıq həmçinin Azərbaycanın yer aldığı Cənubi Qafqaz bölgəsində Türkiyənin maraqlarının daha ciddi nəzərə alınması şəklində də ola bilər.

Putinin son Türkiyə səfəri ni bu rakersdan analiz edən rusiyalı politoloqların fikirləri diqqət çəkir.

"Türkiyə Rusiyanın hər zaman rəqibi olub". Bunu gazeta.ru saytına açıqlamasında rusiyalı siyasi ekspert, türko loq Yuri Mavaşev deyib (axar.az). Onun sözlərinə görə, indiki zamanda Türkiyə Rusiyaya öz əməkdaşlığını çox baha qiymətə satacaq və Moskvanı böyük güzəştlərə məcbur edəcək.

"Bu, özəlliklə onlarla heç razılaşmadığımız sahələrdə olacaq. Bura misal olaraq Cənubi Qafqazı göstərmək olar. Ankara öz hədəfini Qərbin Skripalla bağlı mövqeyini bölüşmədən gerçəkləşdirməyə çalışacaq. Bu, çox gözəl oyundur. Xaricdə onlar göstərəcəklər ki, hər şey yaxşıdır, amma bağlı qapılar ardında öz şərtlərini irəli sürəcəklər. Mən münasibətlərin hansı formada pisləşəcəyini demirəm. Bu, sadəcə, siyasətdir və hər kəs ondan maksimal şəkildə fayda götürməyə çalışır", - deyir o qeyd edib.

Digər rusiyalı ekspert il-

Qüvvələr nisbəti Bakı və Ankaranın

Xeyrinə dəyişir - yeni şans pəncərəsi

Putinin son Türkiyə səfərindən mühüm mesajlar; Qarabağda müharibə olsa, Kremlin seçimi nə olacaq? Rusiyalı analitiklər: "Ərdoğan çox gözəl oynayır və Putini güzəştə məcbur edir..."

Şat Sayetov da bəzi məsələlər barədə razılığın bağlı qapılar ardında veriləcəyini deyib: "Suriya ilə konfliktə hər bir tərəfin öz marağı var. Onlar heç də həmişə üst-üstə düşmür. Türkiyə Rusiyanın da maraqlı olduğu hansısa addımlara hazırdır. "Zeytun bu dağı" əməliyyatı Moskvanın çox da xoşuna gəlmir, amma Rusiya hansısa razılaşmalara görə geri çəkilib. Bugünkü (dünənki - red.) görüşdə İran, Türkiyə və Rusiya bölgənin təsir zonalarına bölünməsi, kürdlərin statusu və başqa şeylər haqqında razılığa bilərlər".

Bir şey dəqiqdir və Kremlin başçısının Türkiyə səfəri də bunu təsdiqlədi ki, qarşılaşdığımız hələ uzun müddətə, ən azından orta perspektiv üçün Rusiyadan ötrü vacib, vazkeçilməz bir dövlət olaraq qalacaq. Söhbət həm də ikitərəfli iqtisadi-ticarət maraqlardan, energetika sahəsində çoxmilyardlıq layihələrdən ("Türk axını", Akkuyu AES) gedir.

Bu, o deməkdir ki, minimum yaxın 5 ildə Moskva Ankaraya ilə hər hansı şəkildə toqquşmaqda maraqlı olmaya-

caq, bundan yayınmağa çalışacaq. Demək, Azərbaycan üçün də yeni manevr imkanları açılır - o cümlədən Dağlıq Qarabağ məsələsində. Məntiqlə, Qarabağda müharibə zamanı Rusiya erməni tərəfdə Türkiyə ilə üz-üzə gəlməkdən qaçaqsa, demək, Bakı daha inamlı antiterror əməliyyatı həyata keçirə bilər.

Bu üzündən Moskva yeni hərbi əməliyyatlarda maraqlı olmayacaq. Müharibədən qaçmaq üçün Rusiya Qarabağ məsələsində Azərbaycan və Türkiyə üçün məqbul həll variantına köklənməli olacaq. Əks halda, qeyd edildiyi kimi, Ankaraya ilə labüd toqquşma vəd edən böyük savaşı gərək göz önünə alsın. Erməniyə görə belə bir riskə dəyərmi?

Sözsüz ki, Kremlin öz forpostunu mümkün olana qədər qoruyacaq, erməniləri sakitləşdirmək üçün onlara bəzi müasir silahlar da verəcək. Ancaq böyük siyasətdə əbədi müttəfiqlər yox, əbədi maraqlar var. Rusiya imperiyasının tarixi də göstərir ki, Moskva daha böyük maraqlar naminə erməniləri, Ermənistanı asanca "xərcləyə" bilər. İşğalçı tərəfdə

son vaxtlar Türkiyə-Rusiya yaxınlaşmasından dolayı artan təlaşın əsas motivi məhz budur.

Hər halda, Suriya məsələsində Türkiyə-Rusiya-İran anlaşmasının Qarabağ məsələsinə uğurlu inikası tamamilə mümkün görünür. Maraqlıdır ki, son vaxtlar bir sıra rusiyalı tanınmış analitiklər (Aleksandr Duqin, Oleq Kusnetsov, Maksim Şevçenko) Qarabağ nişanlanması üçün belə bir üçlü formatın vacibliyini tez-tez dilə gətirirlər.

Deyilə bilər ki, Yaxın Şərqdə, konkret olaraq Suriya məsələsində Moskvanın təsir imkanları, rıçaqları Ankaranın imkan və rıçaqlarından az olduğu üçün o, Türkiyə ilə daha tez anlaşmaq zorundadır. Qarabağı, Güney Qafqazı isə Kremlin özünün "arxa bağçası", "həyatı maraqlar zonası" hesab edir.

Ancaq zaman, dəngələr, şərtlər sürətlə dəyişir. Yeni günün birində həmin "arxa bağça"da Türkiyəyə də yer ayrılabilir - Kremlin razılığı və ya buna məcbur qalması nəticəsində...

□ Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"

Seçki debatları niyə tez yekunlaşdı...

Prezidentliyə namizəd daha 3 debatın keçirilməsi təklifini verdi

İctimai Televiziya və Radio Yayımları Şirkətinin (İTV) Azərbaycan Prezidentliyinə namizədlər üçün ayırdığı ödənişsiz efir vaxtı başa çatıb. Şirkət namizədlərə ümumilikdə 18 saat (9 saat televiziya, 9 saat radio) pulsuz efir vaxtı ayırıb.

Martın 19-dan başlayan debatlar hər həftənin I, II, III günləri saat 22:00-dan 23:00-dək keçirilib. Sonuncu həftə isə debatların vaxtı dəyişdirilib. Sonuncu debat aprelin 3-də olub.

Bundan sonra prezidentliyə namizədlər ödənişli efir vaxtından isə istifadə edə bilərlər. İTV-də prezidentliyə qeydə alınan namizədlərin və ya onların səlahiyyətli nümayəndələrinin çıxışının saniyəsi minimum 20 manatdır. Çıxışın saniyəsinin maksimum qiyməti isə 50 manat müəyyən edilib.

İctimai radioda isə çıxışın bir saniyəsi üçün minimum 7, maksimum 25 manat ödəmək lazımdır.

Azərbaycanda seçkiqabağı təşviqat aprelin 10-da saat 8-də dayandırılacaq.

Namizədlər və onların səlahiyyətli nümayəndələrinin yerlərdə seçicilərlə görüşləri isə davam edir.

ADP-nin prezidentliyə namizədi Sərdar Cəlaloğlu "Yeni Müsavat"a bildirib ki, ödənişsiz efir vaxtının müddəti, həmçinin seçki təşviqatının başa çatmasından 6 gün öncə ödənişsiz efir vaxtının başa çatdırılması Seçki Məcəlləsinin tələbi deyil. Bu, siyasi bir qərara bənzəyir: "Efirde seçki debatları seçicilərin seçkilərdə aktiv iştirakı üçün çox ciddi rol oynayır. Məhz bu debatlar cəmiyyətdə seçkiyə müəyyən qədər marağı artırır. Debatların seçkiyə bir həftə qalmış dayandırılması seçkidə insanların aktivliyinə mənfi təsir edəcək, passivlik yenidən yaranacaq. Ona görə də İTV-də daha üç debat təşkil edilə, ümumi işin xeyrinə olar. Söhbətlərimizdən belə qənaətə gəldim ki, debatlarda çıxış edən digər namizədlər də debatların tez dayandığı və əlavə bir neçəsinə ehtiyac olduğu düşüncəsindədir. Baxaq görək Mərkəzi Seçki Komissiyası və digər aidiyyəti orqanlar bu məsələyə necə yanaşsınlar. Ödənişli efir vaxtı da var. Lakin bizim maliyyə imkanlarımız yoxdur ki, saniyəsi ən azı 20 manat olan efir vaxtından istifadə edək. Maliyyə imkanlarımız olsa ödənişli efir vaxtından tam olaraq istifadə edib seçicilərə sözüümüzü daha ətraflı çatdırardıq. Yerlərdə seçicilərlə görüşlərimiz olur və qarşıdakı günlərdə də davam etdirəcəyik. Ancaq bəllidir ki, bu görüşlər efir vasitəsilə xalqla təmasları əvəz edə bilməz. Məsələn, mən Gəncə şəhərində bir zalda 300 nəfər seçici ilə görüşəcəyəm. Fikirlərimi yalnız o zaldakılar eşidəcək. Efirdeki çıxışlarımı isə yüz minlərlə Gəncə sakini eşitmək imkanındadır. Görünür, səsimizi bu şəkildə bütün xalqa ətraflı çatdırmaq istəmədikləri üçün ödənişsiz efir vaxtını həm az verdilər, həm də ələ edildi ki, seçkiyə bir həftə qalmış bu imkan əlimizdən çıxdı.

AzTV-də prezidentliyə namizədlərə ödənişsiz efir vaxtının ayrılması, ümumiyyətlə, orada heç bir seçki müzakirələrinin aparılmaması isə nonsensdir. Prezident seçkisi dövlətin bir nömrəli siyasi aksiyasıdır, dövlət televiziyasında bu proses xüsusilə işıqlandırılmalıdır, müzakirələr təşkil edilməlidir. Hətta namizədlərin keçirdiyi görüşlər barədə AzTV-də xəbər verilmir. Sanki dövlət televiziyası mühüm dövlət aksiyasından tamamilə kənar qalıb. Dövlət qəzetlərində namizədlərin təşviqat materialları çap edilir. Lakin dövlət televiziyası bunu da eləmir. Bu çox ciddi qüsurdur. Televiziya debatlarına əhali arasında, hətta Azərbaycanın hüdudlarından kənar da çox ciddi maraq var. Bundan istifadə edib xalqın seçkidə ciddi şəkildə iştirakına nail olmaq olar".

Aprelin 10-dan 14-nə kimi daxili işlər orqanlarının bütün qurumlarının əməkdaşları isə gücləndirilmiş iş rejiminə keçəcək. Bununla bağlı daxili işlər naziri, general-polkovnik Ramil Usubov müvafiq əmr imzalayıb.

Dünən həmçinin məlumat verilib ki, prezident seçkilərini Türkiyə Böyük Millət Məclisindən beş nəfərlik heyət müşahidə edəcək. Ədalət və İnkişaf, Cümhuriyyət Xalq və Milliyətçi Hərəkət partiyalarından olan nümayəndə heyətinə Türkiyə-Azərbaycan parlamentlərarası dostluq qrupunun rəhbəri Necdet Ünüvar başçılıq edəcək.

□ Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Müsavat"

Örtülü tənqid dostluğu pozmaz

Samir SARI

Əslində haqlı və ciddi sualdır: "Biz tənqidi niyə qəbul etmirik?" Birincisi, ona görə ki, biz hələ tənqidin nə olduğunu, mahiyyətini bilmirik, tənqidlə təhqiri, məzəmmətlə tənqidi, tənqidlə qara "piar"ı səhv salır, qarışdırırıq.

Biz gündə olan ölkələrdə tənqid yaşayış uğrunda mübarizənin tərkib hissəsidir. Çox vaxt adamı ona görə tənqid edirlər ki, onun adını dilə-dişə salsınlar.

Siz heç çox təriflənən adamın işdən çıxarıldığını, cərimələndiyini görmüsünüz? Əksinə, adətən təriflənən adamlara mükafat verilir, vəzifəsi böyükdür, hətta deputat-zad da qoyurlar.

Amma tez-tez tənqid olunan, tənqidi qəbul edən adam ağzıyla quş tutsa da, xeyri yoxdur, başıqapazlı olaraq qalacaq, yetən üstünə cumacaq, axırda yerindən perik salacaqlar. Başqa sözlə, bu ölkədə tənqidi qəbul edənləri minirlər. Söz-sözü gətirən kimi, deyirlər: "Özü də boynuna alır"; "özünün də etiraz etdiyi kimi"; "özünü də etiraz etməz ki" və sair və ilaxır.

Bu üzdəndir ki, bu ölkədə tənqidi sevmirlər.

Əslində dünyanın heç bir ölkəsində tənqiddən ötrü əldən getmirlər. Çünki faydası az, ziyanı çoxdur. Çox tənqid olunan hansısa şirkətin işgüzar nüfuzu zay olmurmu? "Filan markadan olan telefon zayıdır, filan funksiyaları yoxdur" deyə global miqyasda tənqid kampaniyası başlasa, o şirkət milyardlarla dollar həcmində ziyana düşər, düşməz? Müflis olar. Belədirsə, o şirkət tənqidi necə qəbul etsin?

Yaxud da götürək dünyanın ən yaxşı futbolçularını, Messini, Ronaldonu. Hamı onların bir-iki zəif oyununa görə total tənqiddə başlasa (bəzən elə də olur), onlar da tənqiddən "düzgün nəticə çıxarmasalar", hirsənib dalbadal qol vurmaları, olar ki, baş məşqçi tənqidləri nəzərə alaraq onları bir daha oynatmaz. Yaxşı olarmı?

Xüsusilə də ictimaiyyət arasında səsləndirilən tənqidi fikirlər, əmin olun ki, xeyriyyə deyil, düşmənçilikdir, adamı hədəfə çıxarıb söydürməkdir.

Məsələn, son vaxtlar dəb olub, bir də görürsən, kimse kiminə adını feysbuk səhifəsində çəkib yüngülcə bir tənqidi fikir yazır, qeyd edir ki, filankəs bəy də belə deyərək yanlış mövqedə olub. Adi, dostcasına tənqid. Amma siz gəlin o "yumşaq status"un altında yazılan sərt şərhə baxın. Biri yazır: "O köhnənin satqınıdır". Başqası qeyd edir: "O deyildimi filan vaxtı filan cür deyirdi, alçaq adamdır".

Ardınca söhbət irəliləyir, "yumşaq şəkildə tənqid olunan adamı" söyüb-biəbir edirlər, nəsil-nəcəbət, yeddi arxa dönnən, şəcəre, mahal - hamısını bir-birinə qatırlar. Söhbət əlbəttə ki, gedib "tənqid olunan"a çatır, bir "istəyən adam" ona xəbər verir ki, bəs sənə filan səhifədə söyürlər. O da öz iradəni "baş tənqidçi"yə bildirir, deyir, qaqa, məni orada niyə söydürsən. "Tənqidçi" cavab verir ki, burada nə var axı, adamlar öz fikirlərini yazırlar. Nəhayət, onların sözləri çəpləşir, söyülən söydürəni dostluqdan çıxarıb, blok edir və s. O adam da gedib yeni bir status yazır ki, filankəs adını demokrat qoyub, amma adı tənqiddə dözmədi, məni dostluqdan çıxardı. Bədxahlar yenə tökülüşüb yazırlar ki, hə, hə, o, çoxdanın oğraşdır.

Gördünüzümü, adi bir tənqidi fikrin axırı gəlib söyüşə çıxırdı.

O gün gənc yazıçı-jurnalist Kəramət Böyükçöl qəzetimizə müsahibə verib demişdi ki, Bəxtiyar Vahabzadədən min dəfə güclü şairdir. Bu sözə görə onu demək olar ki, min dəfəyə yaxın tənqid etmişdilər. Əslində nə tənqid ey, söhbətə atası Qəşəm Nəcəfzadəni də qatmışdılar və ikisinin ünvanına deyilən "tənqidi fikirləri" bir bərəl İsmayılı balyyla da yeyib sinirmək olmazdı.

Ancaq bu, Kəramətin vecinəydimi? Deyildi. Niyə? Çünki o, həmin "tənqidi fikirlər"i oxumamışdı. Düzdür, oxusa da, dərhal qaçıb siçan dərmanı içib özünü öldürəsi tiplərdən deyil, amma elə "tənqidi sözlər" vardı ki, Kəramət onu deyən adamın ağzının üstündən İmişli camışının təzəyini yapışdırsa, haqlı olardı.

Ən yaxşı tənqid, bilirsinizmi, nədir? Adam (tutaq ki, yazır) bir səhv buraxır, kimse ona ya telefonla deyir, ya da daxili poçtuna yazır ki, əslində elə deyil, belədir, yanlışsan. O da qanacaq adamdırsa səhvi düzəldir, təşəkkür də edir. Amma həmin şəxs eyni sözü üçüncü, beşinci, beşyüzüncü adamın yanında desəydi, inciklik qaçılmaz idi.

Buradan çıxan nəticə budur: "Tənqid konfidensiallığı sevir".

Avropada yaşayan mühacirlərin başladığı söyüş-təhqir kampaniyası Azərbaycanda böyük etirazlara səbəb oldu. Yalnız hakimiyyət təmsilçiləri deyil, bir çox tanınmış ictimai-siyasi xadimlər, xüsusilə redaktorlar, yazarlar da kampaniyaya etiraz edərək söyüş və təhqirin yolverilməz olduğunu bildirdilər, mövqe bildirdilər, tənqid etdilər.

Maraqlıdır ki, bu kampaniyaya dövründə hakimiyyətdə təmsil olunan, yaxud hakimiyyətin sayəsində mövqelər əldə edən, var-dövlət toplayan bir çox insanlar kənara çəkildilər. Onlar bütün prosesləri kənardan seyr etməklə kifayətləndilər. Hətta bəzilərinə mövqe almaq üçün müraciət etdikdə, jurnalistlərə "mən bu kampaniyaya qoşulmaq istəmirəm, məni də söyərlər" deyərək, dövlətə, dövlət rəhbərliyinə qarşı təhqirlərə susub.

Hamiya məlumdur ki, hakimiyyətin müxtəlif pillələrində təmsil olunan məmurların

icraçı katibinin müavini, deputat Siyavuş Novruzov onları hərəkətsizlikdə ittiham etdi: "Burada cəmiyyətimizin mövqeyi yekdil olmalıdır. Siz də mövqeyinizi qoyun ortaya, mövqeyinizi bildirin. Hamımız çəkilək bir tərəfə, bunun nəticəsi nə olacaq? Hər bir insan öz seçicisini təmsil edir. Bunlar seçicini təhqir edirlər. Biz nəyə göz yumuruq, niyə münasibətimizi bildirmirik? Azərbaycanın bir parçasıdır səfirlikləri-miz. Səfirliklər təhqir olunursa, bu, həm də Azərbaycan dövlətinin və xalqının təhqir olunması deməkdir. Niyə susuruq? Burada baxıram, əgər tərifi

"Bayraq meydanı ilə bağlı xarici ekspertlər dəvət olunub" - Abid Şərifov

"Bayraq meydanı ilə bağlı xarici ekspertlər dəvət olunub". "Report"un xəbərinə görə, bunu baş nazirin müavini Abid Şərifov deyib. O bildirib ki, tikilən hər bir qurğunun küləyə qarşı davamlılığı hesablanmalıdır: "Yəqin ki, bununla bağlı hansısa səhvə yol verilib".

Qeyd edək ki, Bayraq meydanındakı bayraq dirəyindən Azərbaycan bayrağı çıxarılıb. Bayraq ötən müddətdə yerinə qaytarılmayıb.

İqtidarı söyənlərə cavab verməyən məmurları yaxşı aqibət gözləmir

Öz komfortunu dövlətdən və hakimiyyət maraqlarından üstün tutan vəzifəli şəxslərə, deputatlara seçkidən sonra adekvat münasibət göstəriləcəyi şübhəsizdir

demək olar ki, hamısının övladları xaricdə təhsil alıb, əksəriyyəti də Avropa ölkələrində yaşayırlar. Atalarının burada əldə etdiyi var-dövlət hesabına onlar xaricdə lüks həyat tərzi keçirir, ən bahalı əyləncə məkanlarında, restoranlarda gəzirirlər. Ara-sıra məşhur şəxslərlə fotolarını paylaşır, özlərini reklam da edirlər. Hakimiyyətə qarşı kampaniya başlandıqdan bir məmur övladının Avropada ona qarşı fəaliyyətinin şahidi olmadıq. Sanki belə insanlar, ümumiyyətlə, Avropada yaşamırlar. Hamısı çəkilib kənarda durdu. Əvəzində yenə də müstəqil fikirli, hakimiyyətdən heç bir

dvident əldə etməyən, Avropadakı səfirliklərimizin, Diaspora Komitəsinin heç bir tədbirinə çağırılmayan insanlar irəli duraraq etiraz səslərini ucaltdılar, kampaniyayı da yandırmaya çalışdılar.

Elə Azərbaycanda olan hakimiyyət təmsilçilərindən də irəli duranlar çox olmadı. Xüsusilə Milli Məclisdə təmsil olunan deputatlardan gözlənilən böyük olsa da, onların çoxu prosesə susmaqla "reaksiya verdi". Hətta hakim YAP-ın siyahısı ilə deputat olan şəxslər də dillənib kampaniyaya qarşı etirazlarını bildirmədilər. İş o yerə çatdı ki, YAP

məclisi olsaydı, burada mənə növbə çatmayacaqdı. Amma Vətəni, dövləti müdafiə ilə bağlı söz demək məqamı gələndə hərə bir tərəfə çəkilir. Ona görə də hər kəs öz mövqeyini ortaya qoymalıdır!"

S.Novruzovun bu çıxışından sonra bir sıra deputatlar danışıqlar da, qalanları yenə susmağa üstünlük veriblər. Spiker Oqtay Əsədov isə deputatları mövqelərini yalnız Milli Məclis tribunasından deyil, mətbuat vasitəsilə də bildirməyə çağırıb.

Göründüyü kimi, hakimiyyətə yönəlik hücumlara biganə yanaşanlar ciddi qınaq ob-

yektinə çevrilməkdədirlər. Böyük ehtimalla, özləri və övladları susan məmurlarla bağlı da hakimiyyət daxilində ciddi təktilər başlanacaq. Belə görünür ki, yaxın vaxtlarda danışıqlara, etiraz etməyə, beləliklə də hücumları öz üzərlərinə çəkməyə cəsarət etməyən məmur və deputatlara adekvat münasibət göstəriləcək. Onların komandaya sədaqət-sizliyi, öz komfortlarını üstün tutmasının cəzası da yüngül olmamalıdır. Bunun prezident seçkilərindən sonraya təsadüf edəcəyi daha realdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, prezident seçkilərindən sonra hö-

kumət bütünlüklə istefaya göndəriləcək. Yenidən formalaşdırılma zamanı hücumlara gözlənilən təktili göstərməyən məmurların kənarda saxlanması ehtimalı böyükdür. Susan deputatların da malik olduqları çoxsaylı qeyri-rəsmi imtiyazlardan məhrum edilməkləri gözlənilir. Bu isə həm məmurlar, həm də deputatlar üçün böyük cəza deməkdir. Cəzadan yayınmaq istəyən bir çoxlarının seçkilərdə qalan müddətdə aktivləşəcəkləri, gec də olsa ortaya mövqe qoymağa çalışacaqları gözlənilir...

□ TURQU, "Yeni Müsavat"

Avtovağzalı yeni funksiyası

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

Qızın olsa adını qoy Güleş, sponsoru MOK olsun şaqlara qoyulan adlar teması çoxdandır ortaya atılmışdır, dünən təzələndi, sevindik. Deyir, dövlət tərəfindən uşağa qoyulmasına icazə verilən adlar siyahısına Güleş, Gürzəbəyim, Xəyalət, Halik kimi gözəlliklər əlavə edilmişdir. Məncə, qıza Güleş adı qoyulmasına yaşıl işıq yanbsa, oğlana da Sambo, Cüdo, Yunan-roma güləşi (əgər üçəm doğum baş versə) adlarının qoyulması məqsəduyğun sayılmalıdır. O cümlədən Gürzəbəyim qız adı olacağına, gender bərabərliyi tələb edir ki, Pitonqulu, Atakonda, İlan oğlan adlarımız da icazə verilsin. Bəlkə axırıncı yekəlib İlan Mask kimi işlər görəcəkdir? Sözləşmə, srağagün üyümüz dağa dönmüşdü, soydaşımız olan soydaş bir qadın ABŞ-da "Yutub"un ofisini gülləbaran edib dünya şöhrətini bir qədər artırmışdı. Doğrudur, Güney Azərbaycan ləhcəsində danışır, ancaq nə dəxli, əsas odur bizim qan bacımızdır. Biz indi gərək bütün dünyada nə qədər azərbaycanlı varsa onları tapıb birləşək, Azərbaycan həqiqətini yayaq, lobbi düzəldək, ermənilərin ağzını cıraq. Hələ ki Kim Kardaşyan məsələsində ermənilərə uduzuruq, ümidvaram tezliklə bu sferada da nəşə bir nəticə ortaya qoyarıq. Sponsorlarımız zəif işləyirlər.

Əlbəttə, üç-dörd gündən sonra seçkilərin olması qətiyyəni bizi düşündürür. Biz ictimai həyata, dövlət siyasətinə, hakimiyyət temasına hardasa televeriliş kimi baxırıq. Serial kimi. Bu gün siyasətçi aktyorlar bir-birini necə söydülər, kim daha yaxşı soyunur, kimin mitinq balaca, kimin MDB reytingi (bu bizdə IMDb kino reytinginin siyasi-geopolitik alternatividir, Putinin adamı nə cür qəbul etməsini göstərir) yüksəkdir, hansı aktyor-deputatın qonorarı nə qədərdir - biz bunları müzakirə edirik. Öz aramızda. Orda-burda, dükan-bazarda, çayxana və avtobuslarda, yasxana və toyxanalarda, quşxana və xaşxanalarda "Azərbaycanda həyat" serialının növbəti bölümünü danışmaq başlayırıq. Qətiyyəni fikirləşirik ki, bu söyüşən aktyorlar, bu deyişən siyasətçilər, bu irişən aparıcılar əslində bizim həyatımızı, nəinki bizim, gələcək nəsillərimizin də həyatını məhv etməklə məşğuldurlar.

Haşiyə çıxaraq, "gələcək nəsillər" ifadəsindəki zınlı pafosa görə hörmətli oxuculardan üzr istəyirəm. Əslində belə ifadələrdən zəhləm gedir. Adətən insanları insan kimi yaşamağa qoymayan rejimlər "gələcək nəsil", "ulu babalarımız", "ana südü", nə bilim, "dağ çiçəyi" kimi söhbətlərin arxasında gizlənilir. Gözəl afyozizmlərdən birində deyilən kimi: "Əgər ölkəyə sənədən nəşə lazımdırsa, o özünü Vətən adlandırır, yox, sən ondan nəşə umsan, dövlətə çevrilir". Bunun başqa variantı var, o da xüsusən indiki aprel ayında aktualdır: "Dövlət vətəndaşlarını öldürməyə başlayanda, həmişə özünü Vətən adlandırır".

Bayıl yamacında sürüşməni ölçən aparat quraşdırılır, camaat aparatı oğurlayır. Görəsən, onu oğurlayıb nə etmək mümkündür? Özəl sürüşmə sektorumuz da varmı? Ya metal qırıntısı kimi satacaqlar? Hərçənd oğrudan oğruya halaldır prinsipi də bizim milli devizlərimizdən biridir. O alimlər, icra hakimiyyəti, Nazirlər Kabineti də xalqdan oğurlayıb aparatı almışdılar. Hamının oğru olduğu, bir-birindən kəsdiyi, bir-biri qarşısında gözükdəli və günahkar olduğu ölkəni fırlatmaq çox ASAN olmalıdır. Bayraq dirəyi ucaldılır, ancaq onun üstündə bayraqı heç 5 gün ardıcıl görmək uca millətə müyəsər olmur. Baş nazirin müavini Alabala müəllim açıqlayır: "Bəlkə də dirək qoyulanda nəşə səhvə yol verilib". Bah. Elə dirəyi qoyanın biri sən deyildinmi? Dəmir yolunun müdiri danışır, bu da deyir, qatarları mənədən qabaq pis günə qoyublar. Hələ yaxşıdır AXC-Müsavat cütüyünün üzərinə atılır. Bəlkə də atır - davamlı izləmirəm. Serial sevmirəm.

Heç olmazsa bu arada Beynəlxalq Avtovağzalı bir yeni funksiyası ortaya çıxdı. Millət oradan özünü atmaqın əsasını qoymuşdur. Təzə intihar obyektimiz var, daha nə lazımdır? Avtovağzal kimi yarımadıq, intihar vağzalı kimi yarıyırıq. Qız qalmasını şüşəbəndə, Koroğlu körpüsünü polis bəndinə salın, biz də yeni bir şey fikirləşərik. Köhnə bir telepersonajın dediyi kimi, çetini öləncədir, sonra hər şey yağ kimi gedir.

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin növbəti dönmə üçün prezident seçildikdən sonra ilk səfərini etdiyi Türkiyədə Atom Elektrik Stansiyasının tikintisi ilə bağlı anlaşma əldə olunması gündəmin əsas məsələlərindəndir.

Artıq Türkiyə Atom Enerjisi Agentliyi Rusiyanın "Rosatom" şirkətinə Mersində Akkuyu AES-in birinci blokunun inşası üçün lisenziya verib. Rusiya prezidenti tikintinin başlanmasını mərasimində bildirib ki, stansiyanın ikinci bloku 2023-cü ilədək inşa ediləcək, onun açılışı isə Türkiyə Respublikasının yaranmasının 100 illiyinə həsr olunacaq. Putin bildirib ki, Akkuyu AES Türkiyənin ümumi enerji istehsalının təxminən 10 faizini təmin edəcək.

"Düşmənlər Rusiya ilə Türkiyənin münasibətini poza bilmədilər. Hər iki ölkə bu imtahanı uğurla keçdi". Bunu isə rusiyalı həmkarı ilə 1,5 saatlıq təkbətək görüşdən sonra Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan deyib.

Politoloq Hikmət Hacızadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Qərb Türkiyədə tikiləcək AES-ə görə çox da narahət deyil: "Amma ümumən Türkiyə-Qərb münasibətləri pisləşir. Bu da Qərbin müstəqil "Kürdüstan" qurmaq planına gərəkdir. Türkiyə öz sərhədində belə bir dövlətin yaradılmasını özünə təhlükə sayır, əsas məsələ budur". **Bəs Türkiyə-Rusiya yaxınlaşmasına NATO-nun cavabı ola bilərmi?** **H.Hacızadə:** "Çox yaxınlaşsalar, NATO nə işə edər, nəticədə gərginlik arta bilər".

Politoloq Şahin Cəfəri də bu fikirdədir ki, Türkiyədə Rusiya tərəfindən Atom Elektrik Stansiyasının inşa olunması ilə əlaqədar Qərb tərəfindən Ankaraya hər hansı irad tutulma və təzyiq göstərilə bilməz: "Çünki bu, yeni ortaya çıxmış bir layihə deyil və icrasına 2010-cu ildə başlanıb. O vaxt Türkiyə-Qərb münasibətləri kifayət qədər isti idi, ən azı bu qədər ziddiyyət yox idi və mən istər Vaşinqtondan, istərsə də Brüsseldən bu layihəyə etiraz səsinin ucaldılması faktını xatırlamıram. Akkuyu AES layihəsi ABŞ-ın Rusiya ilə enerji, iqtisadi-ticari, hərbi sənaye və digər sahələrdə böyük layihələr həyata keçirən üçüncü ölkələrə qarşı sanksiyaların tətbiqini nəzərdə tutan qanununun tələbləri altına da düşür. Çünki "ABŞ-ın düşmənlərinə qarşı sanksiyalar vasitəsilə cavab vermək" (CAATSA) adlı həmin qanun yalnız bu sənədin qüvvəyə minməsindən sonrakı dövrə aiddir və qanunun qəbulundan əvvəlki dövrdə icrasına başlanmış layihələrə şamil edilməsi mümkün deyil. Lakin Akkuyu AES-dən fərqli olaraq, Rusiya ilə Türkiyə arasında S-400 zənit-raket komplekslərinin alması satışına dair imzalanmış müqavilə ilə əlaqədar ABŞ Türkiyəyə sanksiyalar tətbiq edə bilər. Bu məsələ son həftə-

lər Ankara və Vaşinqton arasında intensivləşmiş dialoqda əsas müzakirə mövzularından biridir".

Politoloq "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, ABŞ Türkiyə rəhbərliyini S-400 anlaşmasından vaz keçirməyə çalışır: "Bu günlərdə ABŞ dövlət katibinin siyasi və hərbi əlaqələrə məsul olan müavini Tina Kaydanau Türkiyəyə səfər etdi. Xanım Kaydanau Ankarada keçirilən sayca 5-ci Türkiyə-ABŞ Müdafiə Ticarət Dialoqu toplantısına qatıldı, Türkiyə Müdafiə Nazirliyi, XİN və Müdafiə Sənayesi Katibliyinin rəhbər şəxsləri ilə

"Türk axını" layihəsinə və ümumilikdə Rusiya-Türkiyə yaxınlaşmasına həm də bu kontekstdən yanaşmaq lazımdır. "Fərat qalxanı" və "Zeytun budağı" əməliyyatları Rusiyanın Türkiyəyə Suriyada müəyyən hərəkət sərbəstliyi tanımasının nəticəsi olaraq gerçəkləşdi. Beynəlxalq siyasətdə heç bir güzəşt təmənnəsiz edilmir və qarşı tərəfdən bunun əvəzi gözlənilir, yaxud tələb edilir. Bu baxımdan Ankaranın "Türk axını" layihəsinə razılıq verməsini (mənim qənaətimə görə, Türkiyənin bu layihəyə ciddi ehtiyacı yox idi),

dəlillərinə də sadıq qalmış olacaq".

Politoloq qeyd etdi ki, bu məsələdə Konqres amili mühüm əhəmiyyət daşıyır: "ABŞ Konqresində Türkiyənin siyasətindən, Rusiya və İranla yaxınlaşmasından çox ciddi narazılıq var. Hətta zaman-zaman Türkiyəyə qarşı sanksiyaların tətbiqi haqda təkliflər də gündəmə gəlir. Hələlik administrasiya qanunvericiləri Türkiyəyə qarşı sanksiyaların tətbiqi fikrindən daşındıra bilər, lakin düşünürəm ki, Ankara ilə Moskva arasındakı son razılaşmalar Konqresdə narazılığı

Rusiyanın Türkiyə üzərindən NATO-ya meydan oxumaq cəhdi - nəticə nə ola bilər?

Hikmət Hacızadə: "Qərb Türkiyədə tikiləcək AES-ə görə çox da narahət deyil, amma..."
Şahin Cəfəri: "Ankara ilə Moskva arasındakı son razılaşmalar Konqresdə narazılığı daha da artıracaq"

görüşlər keçirdi. Amerikalı qonağın Türkiyə tərəfinə "Patriot" raket hücumundan müdafiə sistemlərinin satışı ilə bağlı rəsmi təklif təqdim etdiyi bildirilir. Öz növbəsində Türkiyə XİN-in aparat rəhbəri Ümit Yalçın həm bu məsələnin, həm də Suriya ilə bağlı mübahisəli mövzuların müzakirəsi üçün ABŞ-a səfər etdi və ABŞ dövlət katibi səlahiyyətlərinin icraçısı Con Sallivan ilə görüş keçirdi. Hələlik bu təmasların konkret nəticələri məlum deyil, lakin bir şey aydındır ki, ABŞ hərəkəti keçməkdə xeyli gecikib. Əgər Vaşinqton vaxtında Türkiyəyə əlverişli qiymətə "Patriot" təklif etsəydi, bəlkə də Ankara S-400-ə ehtiyac duymayacaqdı. Trampın seçilməsindən sonra Vaşinqtonda yaranan idarəetmə xaosu və ənənəvi dövlət aparatı ilə yeni prezident arasındakı ziddiyyətlər ABŞ-ın siyasəti ilə bağlı qeyri-müəyyənlik yaradıb və bu durum hələ də davam etməkdədir. Pentaqon, Dövlət Departamenti və Ağ Ev arasında koordinasiya problemi mövcuddur, razılaşdırılmış vahid siyasi xəttin müəyyən olunması və həyata keçirilməsində fikir ayrılıqları var".

Ş.Cəfəri qeyd etdi ki, bununla yanaşı, Türkiyə NATO ittifaqında yer almasına baxmayaraq, son illər öz siyasətini çəşidləndirmək siyasəti yeridir: "Xüsusən 15 iyul 2016-cı il hərbi çevriliş cəhdindən və Suriyada ABŞ-ın Türkiyənin maraqlarına etinasız münasibətindən sonra Ankarada "avraziyaçılıq" xəttinin dövlət siyasətində müəyyən dərəcədə yer almağa başladığını görürük. S-400 razılaşmasına,

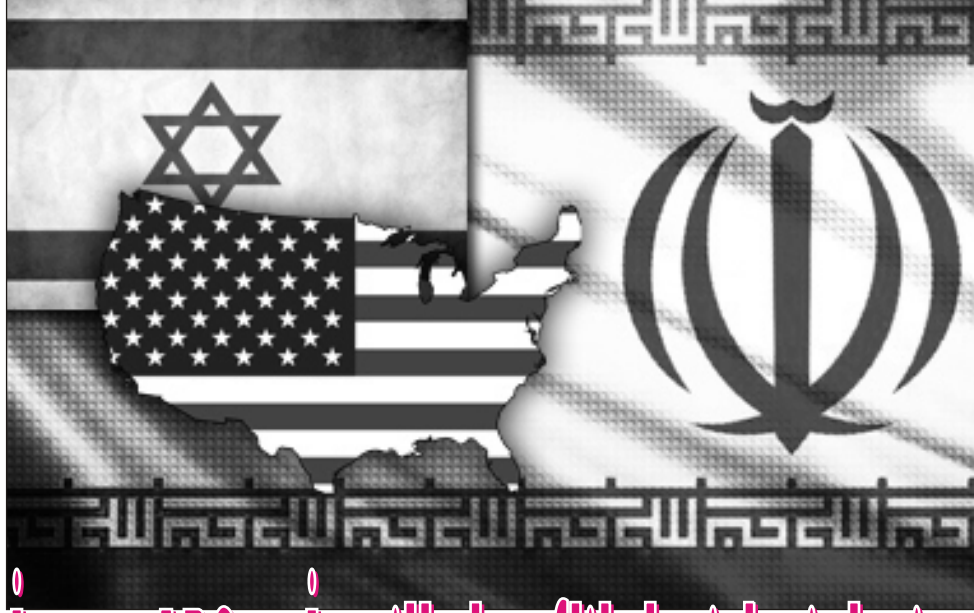
S-400 anlaşmasını Türkiyənin Rusiyanın jestlərinə cavabları kimi də qiymətləndirmək olar. Buna baxmayaraq, Türkiyə ABŞ-ın "Patriot" təklifinə də isti baxır. Bunun həm siyasi, həm də hərbi-texniki səbəbləri var. Əvvəla, Türkiyə ABŞ-la münasibətlərinin pozulmasını arzulamır və yaranmış problemlərin həllində maraqlıdır. Digər tərəfdən, Ankara ABŞ-dan bu bahalı silah sistemini almaq həvəsi nümayiş etdirməklə, ehtimal olunan sanksiyaya təhlükəsini sovuşdurmağa çalışır".

Hərbi-texniki səbəbə gəldikdə isə Ş.Cəfəri bir mühüm məqama diqqət çəkdi: "Məlumdur ki, Rusiya silahı NATO-nun raket hücumundan erkən xəbərdarlıq və müdafiə sistemə inteqrasiya olmayacaq, müstəqil fəaliyyət göstərəcək. Türkiyənin isə NATO-nun müvafiq sistemləri ilə əlaqəli şəkildə fəaliyyət göstərəcək raket və hava hücumundan müdafiə sistemlərinə də ehtiyacı var. Bu ehtiyacı ödəmək üçün artıq Fransa-İtaliya konsorsiumu "Eurosam" ilə anlaşma əldə edilib və Avropa Birliyi razı salınıb. Əgər ABŞ-la sövdələşmə baş tutsa, "Patriot"lar da NATO sistemə inteqrasiya ediləcək və beləliklə, Türkiyə NATO qarşısındakı öh-

daha da artıracaq və S-400 müqaviləsi ilə əlaqədar sanksiyaların tətbiqi təklifi daha ciddi şəkildə səslənəcək. Mümkün "Patriot" anlaşması Konqres üzvlərini nə dərəcədə məmnun edə bilər, bu, hələ ki aydın deyil. Məlum olan budur ki, Dövlət Departamenti Türkiyəyə qarşı siyasi tələblərin aparılmasına tərəfdar deyil, çünki bu halda ABŞ Türkiyəni itirər və onu öz əlləri ilə tamamilə Rusiyanın ağışına itələmiş olar. Lakin hərbi rəhbərlikdə olan bəzi generallar, xüsusən də ABŞ Mərkəzi Komandanlığı - CENTCOM Türkiyənin əvvəlki önəminin qaldığını, sadıq müttəfiq olmadığını düşünür. ABŞ-ın İncirlik bazasından çıxacağı barədə yayılan xəbərlər təsadüf deyil, Pentaqonda bu barədə müzakirə aparıldığına şübhə yoxdur. Suriyada PYD-YPG ilə sıx əlaqələr quran əsas qurum da məhz CENTCOM-dur. Yeni Vaşinqtonda Türkiyə ilə bağlı çox ciddi qafa qarışıqlığı yaranıb. Hesab edirəm ki, yeni dövlət katibi Mayk Pompeo və milli təhlükəsizlik üzrə yeni prezident müşaviri Con Bolton rəsmən fəaliyyətə başladıqdan sonra bu məsələlərə aydınlıq gələcək".

E.PASASOY,
"Yeni Müsavat"

ABŞ prezidenti Donald Tramp İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu ilə telefon söhbəti edib. Ağ Evin bəyanatına görə, liderlər Yaxın Şərqdəki vəziyyəti müzakirə ediblər. Yayılan məlumatda qeyd olunur ki, prezident Tramp təsdiq etdi ki, ABŞ İsrailin təhlükəsizliyinə sadıqdır: "İki lider İranın çox zərərli təsirinə və onun stabilyyəti poza hərəkətlərinə qarşı sıx koordinasiyanın davam etdirilməsinə qərar veriblər", - deyərək, yayılan xəbərdə qeyd olunur.

İranda ABŞ və İsrailə konfliktləri dərinləşir -

rəsmi Bakı hansı mövqeyi tutmalıdır?

Politoloq: "İran hər şeyə görə Azərbaycanı günahlandırmaqdan əl çəkməlidir"

özgə dövlətlərin daxili işlərinə qarışmır və İrana da qarşı bu, belə olacaq. Ölkə başçısı onu da bildirdi ki, Azərbaycan rəhbərliyi imkan verməyəcək ki, kimsə onun ərazisindən İrana qarşı istifadə etsin. Eləcə də bir neçə ay öncə ölkə prezidenti açıqladı ki, Azərbaycan şübhəli, riskli geosiyasi oyunlarda iştirak etmir və belə bir fikri də yoxdur. Bu iki prinsipi əsas götürərək deyərək bilərəm ki, Azərbaycan ABŞ və ya digər dövlətlərə öz ərazisindən İrana qarşı istifadə etməyə icazə verməyəcək. Müstəqil siyasət aparırıq və bunu da müdafiə etməyi bacarıyıq. Səudiyyə Ərəbistanının Dağlıq Qarabağ münasibətləri çox yaxşıdır. Nəticədə söyləmək olar ki, Azərbaycan üçün düşüncəli zaman çatıb. Təbii ki, Azərbaycanın xarici siyasətinin ən əsas prinsiplərindən biri ondan ibarətdir ki, özgə dövlətlərin daxili işlərinə qarışmırıq. Azərbaycan prezidenti bunu ilk dəfə oğul Corc Buşla görüşü zamanı Ağ Evin heyətində verdiyi müsahibədə bildirdi ki, Azərbaycan

ta İran da ermənilərin tələfində olsa belə, Qarabağ azad edəcəyik".

Politoloq söyləyib ki, İrana qarşı açılan savaş realdır: "ABŞ, İsrail və digər ölkələrdən gələn açıqlamalar kənara qoyuram. İranın öz ali rəhbəri bu yaxınlarda keçirdiyi yığıncaqların birində ABŞ-ın planını açıqladı. Dedi ki, 2018-ci ilin son üç ayı ərzində Qərbdə İranın inqilab edib, quruluşu dəyişmək istəyir. Azərbaycan bu məsələdə İrana qarşı getməyəcək. Ancaq məsələ burasındadır ki, İran şübhəyə qalib gələ bilmir. Xof, şübhə isə Azərbaycanla bağlıdır. İran tərəfi şübhəni əssa, o zaman ona qarşı real mübarizə aparılmalıdır. Qarşı daha asanlıqla qarşı çıxar. İran hər şeyə görə Azərbaycanı günahlandırmaqdan əl çəkməlidir. Əsas məsələ budur ki, İran öz sərhədinə nəzarət etməlidir. Bilsin ki, onun sərhədinin zəifliyini göstərən ölkəsinə girənlər yox, digər xarici ölkələrə çıxanlardır. İŞİD üzvləri İran ərazisindən keçib, Türkmənistan ərazisinə gəlirlər. Bu günlərdə Suriya terrorçusu da İranın ərazisindən keçib, Azərbaycana gəlmişdi. Ona

görə də bütün bunları hesablayıb, daxillərini möhkəmləndirməlidirlər. Belə olarsa İran təhlükənin qarşısını ala bilər".

M. Əhmədovlu qeyd edib ki, Ruhaninin siyasəti olduqca faydalıdır:

"Ruhani İranın son tarixində ən normal prezidentdir və klassik Avropa nəzəriyyələrinə uyğun siyasət aparır. Ruhani olmasaydı İran həyatın dibində idi. Yalnız bu prezidentin hesabına İrana müəyyən qədər investisiyalar gəlir, neft-qaz alveri edə bilərlər. Çox təəssüf ki, İranı idarə edən Ruhaninin komandası deyil. Ən yaxşı halda Ruhanini Avropa idarəçiliyi ilə müqayisə etsək vitse-prezident hesab etmək olar. İranda hər şey ali rəhbərin əlindədir və o, prezidentin qəbul etdiyi istənilən qərarı poza bilər. Çox təəssüf ki, ali rəhbərin ətrafında formalaşan qüvvələr özlərinin şəxsi marağını güdürlər. Həmin adamlar imkan vermirlər ki, Ruhaninin siyasəti effekt yaratsın. Ruhaninin Azərbaycanla qurduğu siyasət Əhmədinejatın dövründə qurulsaydı, İran ən azı 40 milyard dollar pul qazanacaqdı. Bu vəsaiti düzgün istifadə etməklə 150 milyard dollar gəlir əldə edə bilərdi. Ruhani vəziyyəti görür və bölgəyə səfərlər edir. Onun Türkmənistan səfərinin də mahiyyətində bu dururdu ki, oradan qaz alsın və ölkədə vəziyyəti düzəlsin. Azərbaycana da səfərinin əsasında iqtisadi məsələlər dururdu. Ümumilikdə əgər Ruhaninin apardığı siyasətə imkan verilsə, İran indiki proseslərdən də üzünə çıxmağa bilər".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

H. Ruhaninin səfərindən deyilməsi vacib olanlar...

Hüseynbala SƏLİMOV

Son dörd ildə prezidentlər arasında on bir görüş! Düşünürük ki, bunun özü İran prezidentinin Bakıya səfərinin "heç bir məna kəsb etmədiyini və İranla Azərbaycan arasında böyük fikir ayrılıqlarının və ziddiyyətlərin qaldığını" israr edən erməni mənəblərinə ən ciddi cavabdır.

Onlar iki ölkə arasında günbəgün intensivləşən əlaqələri ciddi araşdırsalar regionda apardıqları siyasətlə bağlı daha düzgün qənaət əldə edə bilər və bu siyasətin onları haralara sürüklədiyini daha düzgün təxmin edərlər.

Səfərlə bağlı deyiləsi sözlər yetərcəkdir. Amma diqqətimizi hər şeydən əvvəl Ruhaninin çıxışındakı bir məqam cəlb etdi. İran prezidenti bildirdi ki, xalqlarımız din, tarix və ənənələr baxımından çox yaxındırlar.

Başqa vaxt bu sözlər diqqətimizi o qədər də cəlb etməzdi, əgər ki, Kremlin ideoloqlarından birinin -filosof A. Duqinin elə bu yaxınlarda səsləndirdiyi fikir olmasaydı.

Region dövlətlərini Dağlıq Qarabağ probleminə münasibətdə təsnif etməyə çalışan rusiyalı filosof və politoloq A. Duqin demişdi ki, İranı Ermənistanla tarixi köklər və hind-Avropa ümumiliyi birləşdirir, üstəlik, İranın Cənubi Azərbaycan problemi də var...

Aydın görünürdü ki, rusiyalı politoloq regionun neinki geosiyasi, hətta etno-kulturoloji, sosio-kulturoloji arxitekturasını özünə sərf edən şəkildə təqdim etməyə çalışmışdı və biz də dərhal buna reaksiya verdik.

Səfərin digər aspektlərinə gəldikdə, Cənub-Şimal dəhlizlə bağlı işlər getdikcə intensivləşməkdədir və erməniləri də qeyzləndirən səbəblərdən biri də elə budur, çünki Avrasiya İttifaqı ilə İran arasında körpü olmaq xülyası baş tutmadı. Bakı növbəti dəfə İrəvanı qabaqladı və Ermənistanı daha bir böyük, həm də perspektivli regional layihədən kənarda qoydu...

Artıq Azərbaycanla İranın bu istiqamətdəki işləri elə səviyyədədir ki, Çin və Hindistan kimi dövlətlər də ona maraqla göstərməyə başlayıb. Məsələn, Rusiya informasiya qaynaqlarından elə bu günlərdə oxuduq ki, Çin layihənin reallaşması üçün Tehranı Qərbi rayonları ilə birləşdirəcək dəmiryolunun tikintisinə 845 milyon dollar ayırmaq niyyətindədir.

Təbii ki, İranla Azərbaycan arasında başqa istiqamətlərdə də ciddi yaxınlaşmanın baş verəcəyinə ümidlilik. Burada da söhbət ilk növbədə Xəzər dənizindəki mübahisəli yataqların (Araz-Alov-Şərq) istismarından və eləcə də Xəzərin statusundan gedir.

Amma heç sözsüz ki, ən böyük gözləntimiz Qarabağ problemi ilə bağlıdır. Bir neçə dəfə bildirmişik ki, İran bu sahədəki vəziyyəti kardinal şəkildə dəyişmək iqtidarında olan ölkələrdəndir. Bunun üçün yetər ki, o, Ermənistanla ticari-iqtisadi əlaqələrini məhdudlaşdırsın.

Əslində bu əlaqələrin çəkisi elə də böyük deyil, səhv etməyiksə, İranla Ermənistan arasındakı ticari əlaqələrini illik dövriyyəsi təxminən 60-70 milyon təşkil edir. Biz İranda başa düşürük, sanksiyalar onun öz ticari və iqtisadi partnyorlarını seçmək imkanlarını məhdudlaşdırır. Amma İran da bizi başa düşməlidir. Üstəlik, Azərbaycan İrana iqtisadi alternativlər də təklif edir ki, bu haqda əvvəldə yazdıq.

Hazırda Rusiyalı "sıxmağın" real imkanları yaranıb. Çox böyük ehtimalla Qərblə Rusiya arasındakı konfrontasiya artmaqda davam edəcək. Belə vəziyyətdə Moskva Ankaradan və Tehrandan dörd əllə yapışmaq məcburiyyətində qalacaq, çünki onun da seçim imkanları xeyli məhdudlaşdı. Belə situasiyada Ankara və Tehran Dağlıq Qarabağ problemi kontekstində Kremlə təzyiqlə göstərə bilər. Elə bizim də İrandan ən böyük umacağımız budur.

V. Putin gizlətmir ki, indiki halda Tehran və Ankara ilə əməkdaşlıq ölkəsi üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusən də Ankara ilə bağlı onların çox böyük ümidləri vardır, hətta bəzi rus politoloqları Türkiyəni Rusiyanın istifadə olunmamış "geosiyasi aktiv" də adlandırırlar.

Əslində İran da Dağlıq Qarabağ probleminə münasibətdə özünün seçimini de-yure edibdir, erməni təcavüzünü pisləyib, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü müdafiə etdiyini dəfələrlə bəyan edibdir. Elə sonuncu səfər zamanı da Ruhani problemə ölkəsinin münasibətini açıqladı və bir daha Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiklərini bildirdi.

Gəl ki, biz İrandan siyasi bəyanatlardan artıq dəstək umuruq. Heç şübhəsiz ki, siyasi bəyanatlar da önəmlidir və onlar da digər dövlətlərin və eləcə də beynəlxalq təşkilatların Dağlıq Qarabağ siyasətinin, necə deyirlər, konturlarına və ya orientirlərinə təsir edir.

Amma artıq daha real siyasətin məqamıdır - hamı anlayır ki, Ermənistanı güzəştlərə məcbur etmək üçün ciddi sanksiyalara ehtiyac var. İran da bu yönümdə əhəmiyyətli bir dərəcədə təsire malikdir və biz də ondan daha konkret siyasət umuruq...

Azərbaycanda bir sıra məmurlar var ki, bəzələrində mətbuatda gedən məlumatlara çox həssas yanaşırlar. Hər hansı bir məlumat yayılan kimi reaksiya verir, onun doğru olub-olmadığına aydınlıq gətirirlər. Bu, bir çox hallarda yazılan məlumatların həqiqət payını müəyyənləşdirməyə imkan verən bir haldır: məlumat yanlış olduqda haqqında bəhs edilən məmur öz haqlılığını sübut etmək üçün hərəkətə keçir. Açıqlamalar verir, yayılan məlumatın realıqda necə olduğunu ictimaiyyətə çatdırır.

Yazılan məlumatlara reaksiya verilməməsi adətən onun doğruluğundan xəbərlənən əlamət kimi qəbul edilir. Çünki bu halda haqqında məlumat gedən məmur doğru xəbəri yalanlamağa cəhd etmir. Bu, həm də hakimiyyətin yüksək pillələrindəkilərin də baş verənlərdən məlumatlı olması, bu üzdən də bəzəsində məlumat gedən məmurun çəkinməsindən irəli

Elman Rüstəmovun 750 milyonluq sükutu

Bu səssizliyin arxasında biznes maraqlarının dayandığı iddia olunur

Elman Rüstəmov

gəlir: realıqda olanı yalanlamaq imkansız olur.

Uzun müddətdir haqqında yazılan tənqidlərə, kifayət qədər təəccüb doğuran informasiyalara susmaqla cavab verən məmurlardan biri də Mərkəzi Bankın İda-

rə Heyətinin sədri Elman Rüstəmovdur. İki il əvvələdək ölkənin bank sektorunun tək sorumlusu olan Rüstəmovun əksər səlahiyyətləri bu sektorda böhran başlanan vaxtlarda əlindən alınıb. Bank sektoru ilə bağ-

lı həlledici qərarları Mərkəzi Bank deyil, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası verir. Baş bankirlə bağlı işə çoxsaylı materiallar dərc olunmaqdadır. Ötən ilin payızından başlayan bu prosesə cənab Rüstəmov hələ ki, heç bir reaksiya verməyib. Halbuki həmin məlumatlarda onun böyük biznesinin olduğu deyilir. Bildirilir ki, o və ya onun yaxınları devalvasiyalardan cəmi bir neçə həftə əvvəl Azərbaycan banklarından böyük həcmdə - 750 milyon manat - təxminən 1 milyard dollar kredit götürüb. Onun "Respublikabank" və digər banklardan götürdüyü bu vəsaiti Gürcüstanda qurdu-

ğu tikinti biznesinə yatırdığı iddia olunur.

Onu da qeyd edək ki, baş bankirin "Respublikabank"ın qeyri-rəsmi sahibi, yaxud hamisi olmasına dair məlumatlar uzun müddətdir yayılırdı. Bu baxımdan, kreditin məhz bu bankdan alınması təəccüblü görünür. Eyni zamanda devalvasiya qərarı da bir gündə alınan bir qərar deyildi. Belə bir qərarın alınması üçün azı bir neçə həftə əvvəl E.Rüstəmovun başda olmaqla, hökumətdə geniş müzakirələrin aparıldığı aydın məsələdir. Bu işə o deməkdir ki, Mərkəzi Bank rəhbəri devalvasiya olacağını bilərək, hamisi olduğu deyilən bankdan böyük məbləğdə

vəsaiti kənara çıxarıb. Aydın məsələdir ki, o vəsait Gürcüstanına manat şəklində deyil, dollara çevrilərək aparılıb. Bu zaman Mərkəzi Bankın milyardlarla dollar ehtiyatının bir hissəsinin hara sərf olunduğu da aydın olur.

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, susmaq əksər hallarda razılığın əlaməti sayılır. Əgər 6-7 aydan bəri yayılan bu məlumatlara susmaqla cavab versən, demək ki, E.Rüstəmovun deməyə sözü yoxdur. Yeni bu susğunluğun arxasında 750 milyon manat kredit əməliyyatı dayanır. Bu əməliyyatın ucu işə böyük biznesə gedib çıxır...

□ **TURQU,**
"Yeni Müsavat"

Problemlı kreditlərin həlli gündəmdə - güzəştlər və şərtlər necə olacaq...

Devalvasiya nəticəsində dəyən zərərin üç tərəf arasında bərabər bölünməsi təklif edilir

Problemlı kreditlər məsələsi Milli Məclisin aprel ayının 3-də baş tutan plenar iclasında bir daha gündəmə gətirilib. Artıq iqtidaryönlü deputatlar belə bu problemin ciddiliyini vurğulayıb, bir an əvvəl həllini tapması üçün təkliflər səsləndiriblər.

Milli Məclisin deputatı Siyavuş Novruzov çıxışında bildirdi ki, insanların nə üçün kredit götürdükləri məsələsi araşdırılmalıdır: "Burada hesabat verilsin ki, nə qədər insan maşın almaq üçün kredit götürüb? Nə qədər insan krediti fermer təsərrüfatı üçün götürüb? Bunlar araşdırılmalıdır. Biri özünə maşın almaq üçün götürübsə, gedib kreditini ödəsin. Bəziləri yas mərasimi təşkil etmək üçün kredit götürüb. Bu insanlar nəzərə alınmalıdır. Məcburiyyətdən kredit götürmüş insanlara güzəşt olunmalıdır. Bu kreditlər insanların maddi vəziyyətinə uyğun dəyərləndirilməlidir. Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası yaradılıb, amma problemlərin həlli ilə bağlı bir iş yoxdur". Digər deputatlar da məsələ ilə bağlı təkliflər səsləndiriblər.

Müzakirələrin bu cür intensivləşməsi onu deməyə əsas verir ki, problemlı kreditlər məsələsi ilə bağlı yaxın zamanda konkret qərar verilib. Bəs görəsən, bu güzəştlər necə və hansı əsaslarla tətbiq olunmalıdır? Problemin həlli mexanizmi necə qurulmalıdır ki, bu həm dövlət, həm vətəndaş, həm də

banklar üçün sərfəli olsun? İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov "Yeni Müsavat"ın suallarına cavab olaraq bildirdi ki, baş vermiş devalvasiyadan sonra hansı sosial qrupa aid olmasından asılı olmayaraq, həm iqtisadi subyektlər, həm də vətəndaşlar zərər görür: "Əgər biz müəyyən qruplaşdırma apararaq və burada hansısa sosial qruplara hədəflənən güzəşt mexanizmləri tətbiq etmək istəsək, bu növbəti dövrlərdə diskriminasiya kimi izah oluna bilər. Ancaq mövcud vəziyyət onu deməyə əsas verir ki, faktiki olaraq hökumət bu istiqamətdə əhəmiyyətli bir addım atmaqda o qədər də qərarlı deyil. Daha çox konkretləşdirmə apararaq, əhatə dairəsini müəyyən qədər kiçiltməklə hökumətdən bu güzəştə qoparmaq olar. Belə olan halda məhdudiyətlər də tətbiq oluna bilər. İlk olaraq bu məhdudiyətlər müxtəlif kateqoriyalara üzrə qruplaşdırılmalıdır. Birincisi, valyutada olan kreditlər əsas güzəştli kateqoriya olaraq müəyyənləşdirilməlidir. Mən digər kreditlərlə bağlı da güzəştin edilməsi fikrini də-

Rəşad Həsənov

təkləyirəm. Çünki təkəcə məzənnə dəyişikliyi yox, ölkədə iqtisadiyyatın geriləməsi, gəlirlərin azalması səbəbindən də insanlar kreditləri ödəyə bilmirlər. Lakin birbaşa dövlət tərəfindən qəbul edilmiş qərar nəticəsində ədalətsiz şəkildə borc yükü ilə üzlənmiş insanlara güzəştin verilməsi dövlətin borcudur. Buna görə də mən ilkin olaraq valyutada olan kreditlərin önə çəkilməsini vacib hesab edirəm".

İqtisadçı onu da vurğuladı ki, **öten 3 il ərzində bu kreditlərin əhəmiyyətli bir hissəsi ödənilib və bağlanıb**: "2016-cı ildən əvvəl götürülmüş kreditlərin əksər hissəsi realizə olunub. Hazırda toksik aktivlərə çevrilən kreditlərin isə ödənilməsi heç bir halda mümkün olmayıb. Ona görə də, güzəştlərin tətbiqi

zamanı ilk növbədə valyutada olan kreditlər əsas götürülməlidir. İkincisi, 2015-ci ilin 22 dekabrına qədər olan kreditlərdən söhbət gedir. Burada da qruplaşdırma aparmaq olar. Güzəştlər verildikən, dollann 0.78 məzənnəsi ilə götürülən kreditlərə daha çox, 1.05 məzənnəsi ilə götürülən kreditlərə isə bir qədər az güzəşt edilməsi yanaşmasını ortaya qoymaq olar. Səbəb isə odur ki, 0.78 məzənnəsi ilə kredit götürən vətəndaşlar daha çox zərər çəkiblər. Ona görə də onlara daha çox güzəşt edilməsi məsələsi gündəmə gələ bilər.

Bundan başqa, kreditlərin təyinatı üzrə qruplaşdırma aparmaq olar. İstehlak məqsədli kreditlərlə biznes məqsədli kreditləri ayırmaq olar və hər iki istiqamətdə edilən

güzəştlər üzrə faiz fərqi qoyula bilər. İstehlak məqsədli kreditlərə daha artıq güzəştin tətbiq edilməsinə ehtiyac var. Bu vəsaitlər hər hansı tələbatın ödənilməsi üçün götürülüb, bu səbəbdən növbəti mərhələdə əlavə dəyər yaratmayıb. Bu baxımdan məzənnə dəyişikliyinə sonra o borcun ödənilməsi daha ciddi çətinlik yaradır. Ancaq biznes üçün götürülən kreditlər növbəti mərhələdə əlavə dəyərin yaranmasına imkan verir və dəymiş zərərin təsirini nisbətən azaldır".

R.Həsənov vurğuladı ki, **daha çox parametrlər tətbiq etməklə prosesi çətinləşdirmək də olar, ancaq o da son nəticədə borcluların güzəştlərdən yararlanma imkanını məhdudlaşdırma bilər**: "Digər bir məsələ isə odur ki, Azərbaycanda kreditlər çox zaman təyinatı üzrə istifadə olunmur. Ona görə də qruplaşdırma bu mexanizm üzrə aparılırsa əslində güzəştlərin düzgün olmayan hədəf qruplarına yönəlməsinə səbəb ola bilər. Çünki bəzi hallarda istehlak məqsədilə götürülən kreditlər biznesə yönəlib, bəzi hallarda biznes kreditlərini kimsə özünə ev almağa xərcləyib. Bu baxımdan məsələnin ədalətli həlli üçün çox da dərinə getmədən, qeyd etdiyim parametrləri nəzərə almaqla güzəşt mexanizmləri hazırlana bilər.

Adətən vəzifəli şəxslər kredit götürənləri ittiham edirlər ki, insanlar gələcəkdə onu necə qaytaracağı planlaşdırırlar. Ancaq bu açıqlamalar hazırkı situasiyada yanlışdır. Çünki indiki situasiyada zərər birbaşa dövlət qurumunun qəbul etdiyi devalvasiya qərarından qaynaqlanır. Proqnozlaşdırmanı həyata keçirmək istəyən vətəndaşlar heç də bu həddə devalvasiya olacağını müəyyənləşdirə bilməzdilər.

Vətəndaşlara doğru informasiya belə verilmirdi. Devalvasiyadan bir neçə gün əvvəl belə AMB sədri yanlış informasiyalar verməklə insanlarda düzgün olmayan qərar formalaşdırdı. Bu baxımdan vətəndaşların ittiham olunması doğru deyil. Hökumət bütün bu nöqsanlarının cavabını güzəşt və kompensasiyaların tətbiq olunması ilə verməlidir".

Zərərin dövlət, bank və vətəndaş arasında 3 bərabər hissəyə bölünməsi məsələsinə gəlincə, R.Həsənov bildirdi ki, **bu, mövcud vəziyyətdən yola çıxaraq gəlinmiş nəticədir**: "Mənim bu məsələdə mövqeyim belədir ki, dövlət qurumunun verdiyi qərar əsasında vətəndaşa və ya biznes subyektinə dəymiş zərər birmənalı olaraq dövlət vəsaiti hesabına ödənilməlidir. Ədalətli olan budur. Lakin biz görürük ki, hökumət öten 3 ildə bu istiqamətdə qərar qəbul etməyib. Biz indiki vəziyyətdə dövlət gəlirlərinin azalmasını, büdcə yükünü və sairə də nəzərə alaraq, məcburən bərabər bölgü mexanizmini təklif edirik. Çünki banklar da birbaşa zərbə altında qoymaq olmaz. Bu cür xilas yolu banklara da müəyyən qədər sərf edir. Vətəndaşların da ödəmə imkanı yoxdur, gəlirləri artmamaqla yanaşı, son iki il inflyasiyanın yüksək olması da gəlirləri "yeyib". 2016-2017-ci illərdə təkəcə əzəq məhsullarının qiymətində 40 faizdən çox bahalaşma olub. Bu baxımdan bütün yükü vətəndaşın da çiyinə qoymaq olmaz. Son çarə olaraq mən zərərin üç tərəf arasında bərabər bölünməsinə təklif edirəm. Ancaq ilkin variant mümkün olsaydı, mən təklif edərdim ki, bu zərər birbaşa dövlət tərəfindən ödənilsin".

□ **Nərgiz LİFTİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Qarabağ

Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) Qarabağ müharibəsinin alovlanacağı halda, proseslərə müdaxilə etməyəcəyi barədə xəbərdarlığı Ermənistanla necə narahatlıq doğurubsa, məsələ hələ də müzakirə olunmaqdadır. Hətta Rusiya ordusunun rəhbərliyində olan bəzi şəxslərin İrəvanı sakitləşdirmək üçün səsləndirdiyi fikirlər və Ermənistandakı rus hərbiçilərinin keçirdiyi təlimlər də işğalçı ölkədəki təşvişi azaltmayıb.

Xüsusilə də aprel döyüşlərinin ikinci ildönümündə bu məsələ bir az da aktualıq qazanıb. İş o yerə çatıb ki, Rusiyanın Ermənistanla silah almaq üçün üçüncü kredit tranşı ayracağı və həmin kredit çərçivəsində xeyli "İsgəndər" raketləri alınaraq guya Azərbaycanla sərhəddə yerləşdiriləcəyi barədə dezinformasiyalar yayılıb. Ermənistan müdafiə naziri Vigen Sərkisyan isə bununla bağlı xəbərlərə münasibəti zamanı xəbərləri təkzib etməyib və deyib ki, Ermənistan "İsgəndər" komplekslərinin alınması çərçivəsində rusiyalı partnyorları ilə işi davam etdirir. "Biz partnyorlarımızla silah alınması imkanları üzərində daim işləyirik, o cümlədən maliyyə alətləri çərçivəsində".

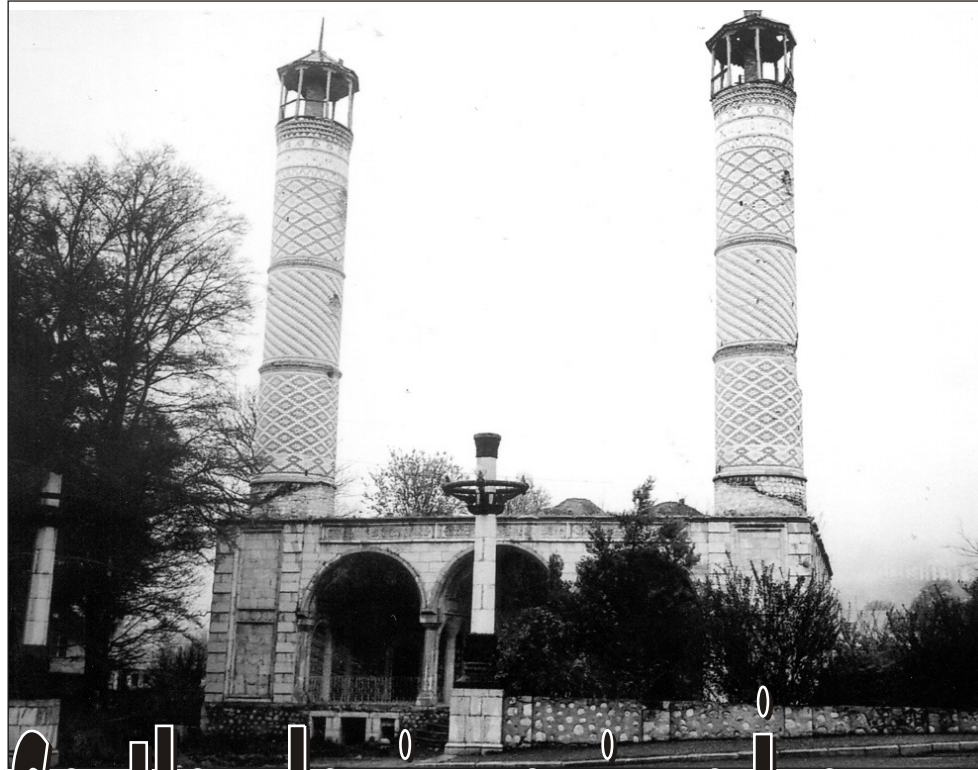
Səfələt içərisində olan bir ölkənin hələ aldığı kreditləri ödəmədən Rusiya ilə növbəti kredit müqavilələri imzalayacağı o qədər də inandırıcı görünür. Bu, başqa məsələdir ki, Kreml özünün NATO ölkəsi ilə sərhəddə əlavə hərbi qüvvələr və müasir silahlar toplayır və bunu Ermənistanla satdığı kimi təqdim edir. Bununla Moskva həm də Qərbə üz çevirmək istəyən erməniləri sakitləşdirməyə çalışır.

Ermənistanın keçmiş müdafiə naziri Vaqarşak Arutyunyan da KTMT ("Rus NATO-su") ilə bağlı erməni cəmiyyətindəki gözləntilərə reaksiya verib. Bununla bağlı "Yeni Müsavat"ın erməni mediasına istinadən yaydığı xəbərə görə, o deyib ki, erməni cəmiyyətində KTMT-nin rolu ilə bağlı yanlış mövqə formalaşılıb. Eks-nazir bu təşkilatın Qarabağ məsələsinə müdaxilə etmək səlahiyyətini olmadığını vurğulayıb. Arutyunyan xatırladı ki, KTMT Ermənistan ərazisinə müdaxilə olduğu təqdirdə işə qarışa bilər, ona görə də bu təşkilatı günahlandırmaq düzgün deyil. "Rusiya regionda gərginliyin artmasında maraqlı deyil. Üstəlik, kimse "Qarabağı verin" desə də, biz bunu etməyəcəyik" - sabiq nazir iddia edib.

Ancaq aprel döyüşlərindən sonra Ermənistanı ağıllı olmağa çağıranların sayı da artıb. "Ermənistan güzəştə hazır olma-

lıdır". Modern.az Ermənistan KİV-nə istinadən xəbər verir ki, bu barədə Vaşinqtonda Vudro Vilson Mərkəzinin eksperti Kernet Yalovits müzakirələr zamanı deyib. Amerikalı ekspertin fikrincə, Ermənistan qarşısında dayanan əsas məsələ Qarabağ münaqişəsinin həllidir: "Münaqişə həll olunmamış nə Azərbaycan, nə də Ermənistan öz potensiallarını reallaşdırma bilməyəcək. Aprel döyüşlərindən sonra 2 yüksəkliyi geri qaytaran Azərbaycan özünə inamı qaytarıb və real güzəşt istəyəcək. Amma Ermənistan da güzəştə hazır olmalıdır. Siz Dağlıq Qarabağ ətrafındakı rayonlarla bağlı seçim etməlisiniz. Siz nəyin bahasına olursa-olsun, onları saxlamaq, ya Azərbaycana qaytarıb real güzəşt qazanmaq istəyirsiniz?"

Qarabağ münaqişəsi ətrafında döyüş əməliyyatları 2018-ci ilin payızında başlaya bilər. İstiPress-in məlumatına görə, bu barədə rusiyalı politoloq Oleq Kuznetsov Bakıda keçirilmiş konfransda bildirib. Politoloq müharibə üçün payızın seçilməsini dağlıq ərazilərin qışda və yayda müharibə üçün əlverişsiz olması ilə izah edib. O.Kuznetsov Rusiyanın bu müharibəyə münasibətinin Ermənistanla hansı qüvvələrin aparıcı olmasından asılı olacağını vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, Ermənistan Rusiyadan uzaqlaşdıqca Rusiyanın da ona dəstəyi azalacaq. Politoloqun fikrincə, Ermənistan hazırda Rusiyanın məğlubluğu yaşayır: "Kreml İrəvan üzərindəki əvvəlki təsirini itirməyə başlayıb... Əgər əvvəllər rusiyapərəst qüvvələr aparıcı idilsə, indi durum deyisdir, bu, müxtəlif ölkələrdən gələn maliyyələşmə ilə bağlıdır". O.Kuznetsov bildirib ki, Rusiya da öz adamını - Karen Karapetyanı baş nazir təyindən çıxarıb. Lakin Ermənistandakı vəziyyət onu göstərir ki, hakim Respublika Partiyası heç də Karen Karapetyanı baş nazir görmək niyyətində deyil. Hakimiyyətdə olan "Qarabağ klanı" Serj Sərkisyanı baş nazir görmək istəyir. Təbii ki, baş nazir Sərkis-

Şərtlər dəyişməyincə İrəvan Qarabağ məsələsində geri addım atmayacaq

Ermənistan "Rus NATO-su"na ümidlər azalsa da, işğalçı ölkə xoşluqla torpaqlarımızdan çıxmağa tələsmir; siyasi və hərbi təhlilçilər növbəti savaşa anonsunu verdilər...

yan seçilsə, Rusiya mümkün Qarabağ müharibəsində laqeyd qala bilər.

Bütün bu fikirlərin aprel döyüşlərinin ildönümündə səslənməsi həm də məntiqli sayılmalıdır. Düzdür, düşmənin aprel döyüşlərindən kifayət qədər dərs aldığı, həmçinin müdafiə sistemini möhkəmləndirdiyini iddia edir. Amma xatırlayırsınızsa, ermənilər aprelədək "Ohanyan səddi" barədə də mif yaratmışdılar, lakin o sədd əsgerimizin qarşısında cəmi bir neçə saat dözdü.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, üstündən iki il keçməsinə baxmayaraq, aprel döyüşləri ilə bağlı müzakirələr Azərbaycan və Ermənistan cəmiyyətinə də və siyasi ekspertlər arasında bu gün də davam edir: "Əsas suallar budur: Azərbaycan ordusu niyə 4 gündən sonra savaşa dayandırdı, axı daha çox torpaq azad etmək olardı? Apreldə Rusiyanın Azərbaycan hakimiyyətinə təzyiqi nə kimi rol oynadı? Azərbaycan ordusu 2 apreldə hücum keçəcəyini əvvəlcədən planlaşdırmışdı, yoxsa bu əks-hücum cavab idi? Azərbaycan hakimiyyəti və hərbi ekspertləri 4 günlük müharibənin siyasi və hərbi nəticələrini detallı analiz etdilərmi? Məsələ burasındadır ki, Azərbaycan cəmiyyəti iki il bundan əvvəl həyata keçirilən hərbi əməliyyatla ənzazı bir neçə rayonun azad olunacağına ümid edirdi. Ordumuz xeyli irəliləmişdi. Ancaq Rusiyadan edilən təzyiqlər əməliyyatın genişlənməsinə mane oldu və Azərbaycan ordusu Lələtəpəyətdə olan "Qarabağ klanı" Serj Sərkisyanı baş nazir görmək istəyir. Təbii ki, baş nazir Sərkis-

erməni separatçılarından geri alınması Azərbaycan üçün uğur idi".

Ekspert bu uğurları da aşığıdakı kimi sadaladı: "Birincisi, Ermənistan və beynəlxalq aləm Azərbaycan ordusunun gücünü gördü. Buna qədər Azərbaycan ordusunun nəyə qadir olduğu bəlli deyildi. 1994-cü ildə atəşkəs sazişi imzalandıqdan sonra genişmiqyaslı döyüşlər qeydə alınmamışdı. Digər tərəfdən, Azərbaycan ordusu son illərdə xeyli silah və modern hərbi texnika almışdı. Bunların da nümayişinə ehtiyac var idi. İkinci, aprel döyüşlərinin nəticəsi olaraq Ermənistan müdafiə naziri Seyran Ohanyan istefaya göndərildi. Seyran Ohanyan daha sonra müxalifətə keçdi. Üçüncüsü, Ermənistan ordusunda ciddi korrupsiya faktları üzə çıxdı. Dördüncüsü, aprel döyüşlərinin nəticəsi olaraq Ermənistan ordusu ciddi itkilər verdi və bunun nəticəsi olaraq Ermənistan orduda xidmət etmək istəyənlərin sayı azaldı. Bununla psixoloji üstünlük Azərbaycan tərəfinə keçdi".

Ancaq E.Şahinoğlu hesab edir ki, buna baxmayaraq, Moskva Ermənistanın Azərbaycan qarşısında məğlub olmasını istəmir: "Görünür, Rusiya eyni vəziyyətdə gələn dəfə Azərbaycana yenə mane olacaq. Hər halda, Azərbaycan Ermənistanla hərbi təzyiqlər artırır. Bunu Moskvada və İrəvanda da anlayırlar. Buna misal kimi Rusiyanın analitik mərkəzlərindən birinin hazırladığı hesabatı göstərə bilərik. Həmin hesabatda yaxın gələcəkdə Azərbaycanın torpaqlarını geri qaytaracağı və Ermənistanın məğlubluğu üz-şəçəyi vurğulanırdı. Ən maraqlısı odur ki, Ermənistan üçün

məğlubluğu proqnozlaşdırın həmin hesabata erməni saytlarının əksəriyyəti yayımlamışdı".

Politoloq bildirdi ki, Ermənistan mövcud şərtlər daxilində Qarabağ məsələsində geri addım atmayacaq: "Birincisi, Ermənistanın separatçı hakimiyyəti daxilən buna hazır deyil. İkinci, Rusiyadakı bəlli mərkəzlər Ermənistanla Azərbaycanla ədalət prinsipi əsasında sülh əldə edilməsini istəyirlər. Belə olmasaydı, Rusiya Ermənistanla silah almaq üçün hər dəfə kredit ayırmazdı və ya "İsgəndər" raketlərini işğalçı ölkədə yerləşdirməzdi".

Silahlı Qüvvələrimizin ehtiyatda olan zabiti, hərbi ekspert Tərhan Eyvazov isə hesab edir ki, düşmənin narahatlığı anlaşılmalıdır: "Məntiqlə Azərbaycan tərəfi torpaqların azad olunması üçün hansısa tədbir görməlidir. Çünki vaxtın uzanması artıq ölkəmizə sərf etmir. Erməni tərəfi son konstitusiyaya dəyişikliyinə getməklə məsuliyyəti prezidentə yanaşı, baş nazir və parlament arasında paylaşmışdır. Serj Sərkisyan artıq əvvəlki kimi təzyiqlər məruz qalmır. Ona təsir göstərərsə, konstitusiyani bəhanə edib mane olmaq imkanlıdır. Bununla da məsələni daha bir müddət uzatmaq imkanı əldə edir. Deməli, qazandıqı vaxtdan istifadə edib işğal etdiyi əraziləri məskunlaşdırır. Bakı isə buna dözməz. Çünki oxşar digər münaqişələrdən fərqli olaraq, Azərbaycan tərəfi işğalçı dövlətdən qat-qat güclüdür. Paralel olaraq, ölkə əhalisinin artması, qaçqınların və cəbhə boyu əraziyə yaşayan sakinlərin torpağa olan ehtiyacını çoxaldır. O torpaqlar isə tamamilə istifadəsiz vəziyyətdə düşmənin nəzarətindədir".

Hərbi ekspert Azərbaycanın faydasına olan digər məqamlara da diqqət yönəltməyi vacib sayır: "Zeytun budağı" əməliyyatının Türkiyə ordusu tərəfindən zəfərlə başa çatması, Türkiyə-Rusiya-İran arasında olan son yaxınlaşma, Ermənistanın Rusiyaya edilən təzyiqlər fonunda Qərbə daha çox meyillənməsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hərbi əməliyyatlara başlaması üçün münbit şərait yaradır. İndi Rusiyanın beynəlxalq təzyiqlər məruz qaldığı bir zamanda Azərbaycanın ona daha çox dəstək verməsi bu məsələdə bizim aktivizmə yazıla bilər".

T.Eyvazov qeyd etdi ki, Rusiya generalının və siyasətçisinin son bəyanatlarında Qarabağ Azərbaycan ərazisi olduğu üçün Rusiyanın bu məsələdə neytral mövqə sergiləyəcəyi aşkar vurğulanıb: "Ermənistan tərəfinin danışıqlarda həmsədrlər tərəfindən hətta əvvəl razılaşdı-

Gədəbəyin ucqar kəndlərinin qazlaşdırılmasına başlanılıb

Tovuzun da dağ kəndləri qaz həsrətindədir

Uzun illərdən sonra Gədəbəyin Şınıx bölgəsində yerləşən ucqar kəndlərin qazlaşdırılmasına başlanılıb. Əraziyə zəruri avadanlıqlar, borular daşınmaqdadır. Onu da qeyd edək ki, Şınıx bölgəsi Tovuz rayonunun dağ kəndləri ilə həmsərhəddir.

Hansı ki, bu kəndlərdə illər öncə qaz çəkilməsinə başlansa da, bir neçə kənd qazlaşdırıldıqdan sonra işlər yarımçıq saxlanılıb. Həmin kəndlərin sakinləri böyük ümidlə Şınıxdan sonra onlara da qaz çəkəcəyini gözləyirlər.

SOCAR-ın "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi İbrahim Kərbəlayev "Yeni Müsavat"a verdiyi məlumata görə, Gədəbəyin kəndlərinə qaz çəkilişi ölkə prezidentinin bu il martın 5-də imzaladığı sərəncam əsasında həyata keçirilir: "Həmin sərəncamda ayrılan vəsaitlə hansı kəndlərə qaz çəkəcəyi adlı siyahıda qeyd olunub".

Qeyd edək ki, "Yaşayış məntəqələrinin qazlaşdırılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" adlı sərəncama əsasən 2018-ci ilin sonuna kimi ölkədə qazlaşma səviyyəsinin 95 faizə çatdırılması istiqamətində işlərin davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 22 yanvar tarixli 3593 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü" nün 1.41.1-ci yarım bəndində göstərilmiş məbləğin 100 milyon manatı Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinə ayrılıb.

Sərəncamda bildirilir ki, son illər əhalinin təbii qaza tələbatının təmin edilməsi istiqamətində bir sıra vacib tədbirlər həyata keçirilib, qaz təchizatı infrastrukturunu yenidən qurulub, təbii qazla təchiz olunmayan yaşayış məntəqələrinə qaz kəmərləri çəkilib, əhaliyə verilən təbii qazın dəyərinin tam həcmdə ödənilməsinə təşkil etmək məqsədilə saygılaşma işləri aparılıb.

Əhalinin təbii qaza olan tələbatının ödənilməsi məqsədilə həyata keçirilmiş qazlaşdırma işləri nəticəsində ölkə üzrə qazlaşma səviyyəsi 93 faizə çatdırılıb və bu önəmli strateji sosial layihənin həyata keçirilməsində dövlət tərəfindən yüksək maliyyə dəstəyi göstərilib.

Sərəncamla ayrılan 100 milyon manat Lənkəran, Şəki, Yevlax, Ağcabədi, Ağdaş, Bərdə, Daşkəsən, Gədəbəy, Göyçay, İmişli, Qəbələ, Quba, Qusar, Masallı, Neftçala, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Şabran, Şamaxı, Tovuz (Hunanlar, Əhmədabad), Ucar, Zaqatala və Zərdab rayonlarının hər birində 2 kəndin, Ağsu, Astara, Beyləqan, Cəlilabad, Goranboy, Xaçmaz, Kürdəmir, Qax, Qobustan, Lerik, Oğuz, Siyəzən, Yardımlı rayonlarının hər birində 1 kəndin, Göygöl və Şəmkir rayonlarının hər birində 3 kəndin, İsmayıllıda 4, Tərtər rayonunda 8 kəndin, həmçinin 3 rayonda c4 qaçqın qəsəbəsinin qazlaşdırılmasına sərf olunacaq.

Tovuz rayonundan sərəncamın əhatə dairəsinə Hunanlar və Əhmədabad kəndləri düşür. Beləliklə, rayonun ucqar dağ kəndlərinin bir çoxu bu dəfə də siyahıya salınmayıb. Ümid edirik ki, tezliklə o kəndlərin əhalisi də qaz alovuna isinə biləcəklər.

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Dünya Qazax rayonu ərazisində "Mercedes" markalı sərnişin avtobusu və "Mercedes" markalı minik avtomobili toqquşub. Qəzədə bir nəfər ölüb, yaralıları var.

Qeyd edək ki, avtobus qəzalarının əksəriyyətinin səbəbi sürət həddinin aşılması və sürücülərin sükan arxasında yatması üzündən baş verir. Belə halların qarşısının alınması üçün illərdir inkişaf etmiş ölkələrdə taxoqraflardan istifadə edilir. Taxoqraf nədir?

Taxoqraf - avtomatik rejimdə nəqliyyat vasitəsinin sürətinin, yürüyüşünün və hərəkət vaxtının ölçülməsi, qeyd edilməsi və göstərilməsi üçün lazım olan texniki borta qurğusudur. Taxoqraf həmçinin sürücünün əməyə və ya istirahətə sərf etdiyi vaxtın təsbit edilməsi üçün nəzərdə tutulub. O, demək olar ki, avtomobilin, qeydiyyat proseslərinin avtomatlaşdırılması zamanı yardımçı olan, müxtəlif məlumatları yaddaşda saxlayan və ötürən "qara qutudur".

"Beynəlxalq avtomobil daşımacılarına həyata keçirən nəqliyyat vasitələri ekipajının işinə aid Avropa razılaşmasının" 3821/85 sayılı direktivində deyilir:

- Taxoqraf - NVAR-nın NVAR razılaşmasının NVAR sənədlərində razılaşdırılmış parametrlərinin daimi, müstəqil və obyektiv, NVAR razılaşmasının tələblərinin pozulmasına görə cəzadan yayınmağın qarşısının alınmasını və NVAR razılaşmasında iştirak edən bütün tərəflərin bərabər hüquqlara sahib olmasını təmin edəcək şəkildə həyata keçirilməsi üzrə tələblərinin yerinə yetirilməsini təmin edən nəzarət qurğusudur. Taxoqraf anlayışında təyinedici amil nəzarət prinsipləridir: daimi, müstəqil, obyektiv və cəzadan yayınmağın qarşısını alan. Böyük əhəmiyyət kəsb edən prinsipə məhz son iki prinsipdir - obyektivlik və cəzadan yayınmağın qarşısının alınması. Taxoqraflar beynəlxalq daşımacılarda istifadə olunduqları və müxtəlif ölkələrin ərazisində nəzarətdən keçirildikləri, istisnaı isə müxtəlif milliyətdən olan sürücülər tərəfindən həyata keçirildikləri üçün cihazın ünsiyyət interfeysi milli interfeys deyil - yeni taxoqrafda bu və ya digər dövlətin dili deyil, piktogramlar istifadə olunur. Piktogram - iş, hadisə və komanda rejimlərinin, istifadəçiyə bu cihazda bundan öncə quraşdırılmış ünsiyyət dilini bilmədən də, cihazi idarə etməyə imkan verən grafik təsvirləridir.

Ekspert, avtosfer.az saytının baş redaktoru Elməddin Muradlı deyir ki, Azərbaycanda da taxoqrafların ölkədaxili marşrut avtobuslarında tətbiqi "Yol hərəkəti haqqında" Qanuna edilən son dəyişikliklərdə nəzərdə tutulub: "Dəyişikliklərə görə, sərnişindəşımaya ilə məşğul olan bütün növ avtobuslarda və yük maşınlarında taxoqrafların quraşdırılması nəzərdə tutuldu. Taxoqraflar quraşdırılmasının məqsədi belə hadisələrin qarşısının alınması, sürət həddinin aşılması və s. məsələlərə nəzarət mexanizmini təmin etməkdir. Nəqliyyat vasitəsi nə vaxt işə salındı, neçə kilometr

yürüş etdi, sürücü sükan arxasında neçə saat olub və s. qeydiyyatını aparır. Əgər nəqliyyat vasitəsi sürət həddini aşarsa, bu da qeydə alınır. Bakıda illərdir fəaliyyət göstərən "Rent a car" şirkətləri taxoqraflardan istifadə edirlər. Vətəndaş şirkətdən av-

təlbini yerinə yetirmək üçün hərəkətə keçməlidirlər. Qazaxda qəzaya düşən avtobus Gürcüstan sərnişindəşımaya şirkətinə məxsusdur. Bir problem də odur ki, xarici dövlətlərin nəqliyyat vasitələrinin nömrə nişanlarını Azərbaycan ərazisində quraşdır-

Elməddin Muradlı deyir ki, Nəqliyyat Nazirliyi Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirilməzdən bir neçə il öncə Nəqliyyatın İntellektual İdarəetmə Mərkəzi (NİİM) yaradılıb: "Mərkəzi yaratdılar, amma nəqliyyatı intellektu-

Yol qəzalarını önləməyin etibarlı yolu - taxoqraflar

Nəqliyyat eksperti: "Qanuna dəyişikliklər edilir, amma icrası təmin edilmədiyindən insanlar qəzalarda dünyasını dəyişir..."

tomobili kirayəyə götürür. Həmin avtomobilin harada olduğu, saatda neçə kilometr və hansı sürətlə hərəkət etdiyi şirkətin dispetçerləri tərəfindən izlənilir. Sürücü sürət həddini aşarsa, ona zəng vurub xəbərdarlıq edirlər. Hətta sürücü xəbərdarlığa məhəl qoymasa, dispetçer nəqliyyat vasitəsinin mühərriki öz kompüterindən söndürmək imkanına malikdir. Əvvəllər beynəlxalq sərnişin və yükdaşıma ilə məşğul olan şirkətlərə taxoqrafdan istifadə etmək qanunla tələb olunurdu. Taxoqrafsız nəqliyyat vasitələri beynəlxalq daşımacılara buraxılmırdı. Son vaxtlar sərnişin avtobuslarının iştirakı ilə baş verən dəhşətli sonluqlu yol nəqliyyat hadisələri qanunvericiliyin dəyişilməsinə səbəb oldu".

Elməddin Muradlı deyir ki, "Yol hərəkəti haqqında" Qanuna görə, taxoqrafların ölkədaxili sərnişin və yük daşıma ilə məşğul olan şirkətlərin nəqliyyat vasitələrində quraşdırılması məcburidir: "Qanuna dəyişiklik oldu, amma rayonlararası, uzaq səfərlərə çıxan avtobuslara hələ də taxoqraf quraşdırılmayıb. Quraşdırılan taxoqraflar isə hansısa aksesuar kimi avtobuslarda yer tutur, işlək vəziyyətdə deyil. Qanun yeni qəbul olunub, görünür, lazımı səviyyədə icrası bir müddət vaxt aparacaq. Buna Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi nəzarət etməlidir. Sərnişindəşımaya ilə məşğul olan şirkətlər qanunun

ralan kamera-radarlar çox vaxt oxuya, qeyd ala bilmir. Xarici nömrə nişanlı nəqliyyat vasitələrinin sürücüləri də bunu bilməmiş deyillər. Uzaq yola çıxan sürücülər tez bir zamanda menzil başına çatmaq üçün sürət həddini aşırlar və nəticədə Qazaxda baş verən dəhşətli qəza kimi olaylar meydana çıxır. Düzdür, hazırda radar sisteminin təkmilləşdirilməsi aparılır və belə nömrə nişanları da radarlar vasitəsilə oxunacaq. Müvafiq olaraq belə nömrə nişanlı nəqliyyat vasitələrinin də sürücüləri sürət həddini aşmağa görə cərimələnəcək, intizam tənbəhinə cəlb olunacaqlar".

Bəs qanuna dəyişikliklər edilibsə və taxoqraflar quraşdırılmayıbsa, Qazaxda baş verən qəzaya görə günahkar kimdir? Ekspert suala belə cavab verdi: "Qanunlar qəbul olunur, amma icra mexanizmi illərlə işlənməmiş qalır. Qanuna dəyişikliklər ediləndə, icrası ilə bağlı da qeydlər olur. Qanuna dəyişiklik ediləndə icra mexanizminin işlənilməsi hazırda üçün 3 ay müddət nəzərdə tutulub. Həmin müddət çoxdan ötüb. Müvafiq dövlət qurumları işlərinə səhlənkar yanaşırlar. Düşünür ki, taxoqrafların tətbiqi ilə bağlı daşımaçı şirkətlərin üstünə düşəcəklər, şirkət gəlib alacaq, quraşdıracaq. Buna kim nəzarət edəcək kimi suallar da ortaya çıxacaq. Ona görə də qanunu qəbul etməzdən əvvəl icra mexanizmi də düşünüülməli işlənməlidir".

al idarə edə bilmədilər. İndi-indi bu problemin aradan qaldırılması üçün addımlar atılır. Mərkəz nəqliyyatın intellektual idarə edilməsinə cəhdlər edir. Ziya Məmmədov dövlətin milyonları bu mərkəzin yaradılması üçün xərclədi, amma ortaya yollarda əlavə kameralar və ekranlardan başqa bir şey çıxara bilmədilər. Lazım olan anda düyməni basıb nəqliyyatı intellektual idarə edə bilmirdilər. Azərbaycan kosmosu peykinin çıxarıb. Ölkəmizdə GPS sistemi daha mükəmməl və işlək olmalıdır. Qanunlara dəyişikliklər texnologiyaların tətbiqini nəzərdə tutduqda bu məsələyə bir qədər ləng, həvəssiz yanaşırlar. Qeyri-ciddi münasibət son nəticədə qəzaların qarşısının alınmasında problemlərin həll olunmamasına gətirib çıxarır. Qanuna dəyişikliklər vaxtında edilir, amma icrası təmin edilmir ki, insanlar qəzalarda dünyalarını dəyişməsinlər. Məsələn, şəhərlərarası və rayonlararası marşrutlarda hərəkətdə olan avtobusda taxoqraf quraşdırılıb və sürücünün sükan arxasında neçə saat keçməsi, avtobusu neçə kilometr saatla hərəkət etdirməsini real onlayn rejimdə izləmək olar. Əlbəttə ki, bunun üçün ilk növbədə yeni texnologiyaların tətbiqinin süngü ilə qarşılınmasını kənara qoymaq vacib şərtidir".

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Simali Kaliforniyada "YouTube"un baş qərarına hücum edən qadın 3 nəfərə atəş açaraq onları yaraladıqdan sonra intihar edib. "Yeni Müsavat" BBC-yə istinadən xəbər verir ki, ABŞ mətbuatı şübhəlinin Nəsim Ağdam olduğunu və insidentin ailədaxili münəqişə zəminində baş verdiyini yazır.

Hadisənin təfərrüatları...

"YouTube"un ABŞ-ın Kaliforniya ştatının San Bruno şəhərində yerləşən ofisində atəş açaraq 3 nəfəri yaralayan və daha sonra intihar edən iranlı Nəsim Nəcəfi Ağdam haqqında bəzi təfərrüatlar məlum olub.

Lent.az-ın xəbərinə görə, San Dieqo şəhərinin sakini, 39 yaşlı Nəsim Nəcəfi Ağdam özünü "fars azərbaycanlısı", "fars-Azərbaycan mədəniyyət vegeterianı" kimi epitetlərlə tanıdıb. O, heyvan hüquqlarının aktiv müdafiəçilərindən olub, bununla bağlı keçirilən müxtəlif aksiyalara qatılıb. Bodibildinqlə də məşğul olan qadın özünün "YouTube" kanalında sağlam və humanist heyət tərzi təbliğ edib. Kanalın 5 minə yaxın abunəçisi olub. 2009-cu ildə "Los Angeles Times" qəzeti Nəsim Nəcəfi Ağdamdan müsahibə götürüb. Qadın mü sahibəsində ordu təlimlərində donuzlardan istifadə olunmasını tənqid edib.

N. N. Ağdam son vaxtlar "YouTube" videoxidmətinin siyasətindən narazı qalıb. O, videolarının senzura məruz qaldığını, filtrasiya olunduğunu deyib və bunun nəticəsində daha az gəlir əldə etməsindən şikayətlənərək dünyada əsl söz azadlığının mövcud olmadığını vurğulayıb. "Siz həqiqəti söylədiyiniz üçün təzyiqa məruz qalacaqsınız, çünki həqiqət sistem tərəfindən dəstəklənmir", - deyərək qadın söyləyib. N. N. Ağdam "YouTube"un məxsus olduğu "Google" şirkətini "korrupsiyalaşmış sistem" adlandırır.

Hadisədən əvvəl, gecə vaxtı polis əməkdaşları küçədə dayanmış avtomobildə yatan qadın aşkarlayıblar. Bu, Nəsim Ağdamın ailəsinin onun itkin düşdüyü barədə polisə müraciətindən bir neçə gün sonra baş verib. Onun atası Nəsim İsmayıl Ağdam polisi xəbərdar edib ki, qızı "YouTube" ofisinə gedə bilər, çünki bu şirkətə nifrət edir. Polis Nəsim Ağdamla bu barədə söhbət aparıb, lakin onu saxlamağa ehtiyac görməyib. Ailəsinə xəbər verilib ki, hər şey qaydasındadır. Bir neçə saat sonra isə Nəsim Ağdam "YouTube" ofisində məlum insidenti törədərək 3 nəfəri odlu silahdan açdığı atəşlə yaralayıb, sonra isə özünü vurub. Yaralılarından ikisi - 36 yaşlı kişi və 32 yaşlı qadın ağır vəziyyətdədir, 27 yaşlı qadının durumu isə orta ağırdır.

"YouTube" şirkətində intihar edən iranlı qız haqda yeni məlumatlar

Nəsim Ağdam yaydığı videoların paylaşımına qarşı diskriminasiya və filtrasiya siyasətinə narazılığını qan tökməklə bildirib

Trump bu hadisədən nələr yazıb?

"Yeni Müsavat" Türkiyə mediasına istinadən xəbər verir ki, "YouTube"un sahibi şirkətlərinin səlahiyyətli qurumlarla koordinasiya halında olduğunu və yaşanan hadisə ilə bağlı istintaqın davam etdiyini qeyd edib. San Fransisko xəstəxanasından verilən məlumata görə, yaralılarından 36 yaşındakı bir kişinin vəziyyəti olduqca kritiki. Açıqlamada həmçinin 32 yaşındakı bir qadının da durumunun öz ciddiliyini saxladığı qeyd edilir. 27 yaşındakı bir qadının isə vəziyyəti yaxşıdır.

Amerika mətbuatında qeyd olunur ki, müalicə altına alınan 4 nəfərdən biri hadisə yerindən qaçarkən yığılaraq, ayağından yaralanıb. Rəsmi məlumatlarda Ağdamın hücum zamanı 9 millimetrlilik bir tapançadan istifadə etdiyi, hadisənin terror qaynaqlı olmadığı da öz əksini tapıb.

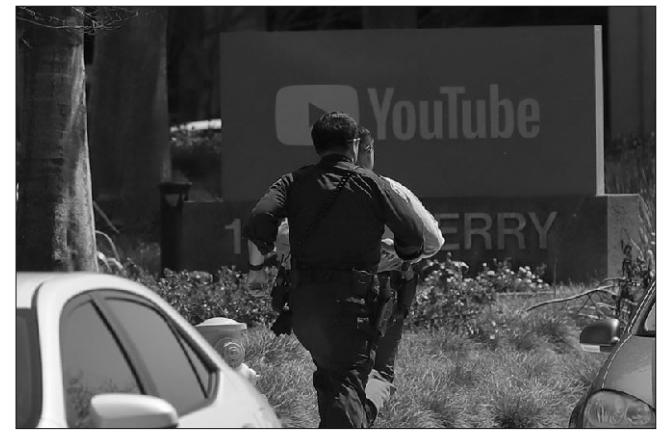
Amerika prezidenti Donald Trump isə twitter hesabı vasitəsilə bildirib ki, hadisə haqqında

matları nəzərə çatdıraraq.

"Youtube" haqqında bilmədiyimiz ilginclik təfərrüatları

"YouTube" şirkətinin üç təsisçisi də (Steve Chen, Chad Hurley, Jawed Karim) öz layihələrinə başlayarkən Paypaldə işləyirdilər. "YouTube" domenini 15 fevral 2005-ci ildə işlənilib hazırlanıb. "YouTube"da qeydiyyatdan keçmiş istifadəçilərin 70%-i ABŞ-dandır. Yaşı 20-dən aşağı olan istifadəçilər bütün istifadəçilərin 50%-ni təşkil edir. Əgər "YouTube" Hollivud kino şirkəti olsa idi, onda onun hər həftə 60000 yeni film buraxmaq üçün kifayət qədər materialı olardı. Təkcə son 2 ay ərzində "YouTube" yüklənmiş videoları hazırlamaq üçün NBC, ABC, CBS teleşirkətləri 1948-ci ildən etibarən istirahət günləri olmadan gecə-gündüz işləməli idi. "YouTube"un bütün videolarına baxmaq üçün 1000 ildən çox vaxt lazımdır (lakin o vaxta qədər "YouTube"ya yüklənmiş videoların sayı milyard qədər artacaq). Video yüklənməsi üçün ən məşhur kateqoriya "Musiqi" bölməsidir, bu kateqoriyada "YouTube"deki bütün videoların 20%-i yerləşir. "YouTube"da ən çox video ABŞ-dan yüklənir, onun arxasınca Böyük Britaniya gəlir. Eləcə də ABŞ istifadəçiləri ən çox video izləyənlərdir, baxışların sayına görə ikinci yerdə isə Yaponiya gəlir.

"YouTube"yə yerləşdirilmiş ilk video onun təsisçilərindən

liblər. Məsələn, anası tərəfindən "YouTube"ya yerləşdirilən videolar sayəsində Kanadadan olan super-ulduz Castin Biber məşhur səs yazma studiyası ilə uzunmüddətli müqavilə bağlaya bilib.

YouTube.com ünvanı 2005-ci ilin 14 fevralında yaradılıb. Amma internet ünvanı eyni şəkildə səslənən bir boru firması olan Utube'un onun başına bəla olması uzun müddət çəkmədi. Çünki "YouTube" girmək istəyən insanlar utube.com-u və dolayısı ilə şirkəti məşğul etdi. Şirkət "YouTube"dan məhkəməyə şikayət etsə də, bu işdə uduzdu. Məhkəmədən sonra şirkət öz ünvanını başqa yerə dəyişdiyi halda, utube.com ünvanını da əlindən çıxardı. Hazırda Yutube bir video saytı olaraq fəaliyyətdədir.

"YouTube"ya hər dəqiqə ümumilikdə 100 saat uzunluğunda video yüklənir. Dünyadakı ən qədim pişik videosu 1894-cü ilə aiddir və "YouTube"ya yüklənib. "YouTube"da ən çox baxılan video "Gangnam Style"dır. "YouTube" ulduzu "Grumpy Cat", 2014-cü ildə Oscar mükafatı qazanan Qvinet Patroudan daha çox pul qazanıb. "YouTube"da ən az bəyənələn video (ən çox dişliyə alan) Castin Biberin "Baby" mahnısıdır - 4,400,000 dislike alıb. "YouTube" şirkətinin Los-Ancelesdə "Production Space" bölməsi var. Kanalınızın 10 mindən artıq üzvü olduğu zaman onu istifadə edə bilərsiniz. Bundan başqa, "YouTube"da ki ən populyar videonun 60 faizi Almaniyada blok edilib.

□ Sevinc TELMANQIZI, "Yeni Müsavat"

Elan

Ağdaş rayonu Qoşa-qovaq kənd sakini Həşimov İkrəm Vəli oğluna məxsus JN - 225 nömrəli torpaq şəhadətnaməsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Son dövrlərdə boşanmaların sayı artıb. Mütəxəssislərin qənaətinə görə, buna səbəb gənclərin ailə dəyərlərini daha dərindən mənimsəməməsi, sosial problemlərdir. Bundan isə daha çox əziyyət çəkən, psixoloji travma alan uşaqlar olur. Hətta intihar edən, depressiv hallar yaşayan insanların keçmişinə nəzər salsaq, onların bir çoxunun valideynlərinin ayrı olduğunu, valideynlər arasında konflikt olduğunu görürük.

Belə mühitdə böyüyən uşaqlar həyata qarşı daha aqressiv, özünə qapanmış olurlar. Hətta bəzən ana və ya ata boşanma prosesində uşaqlardan "silah" kimi istifadə edərək öz tərəfinə çəkir, onda qarşı tərəfə, yəni digər valideynə nifrət, ikrah hissi yaratmağa çalışırlar. Nəticədə isə uşaq psixoloji travma alır, həyata "zəif bənd" olaraq atılır. Bu cür uşaqların da bir qisminin sonu ürəkəcan olmur. Tədqiqatlar göstərir ki, oğlan uşaqları qız uşaqlarına nisbətən boşanmadan daha çox təsirlənilirlər. Boşanmış ailələrin uşaqlarında aqressiya ilə yanaşı davranış pozuntularına da rast gəlinir. Çox zaman məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda depressiya, qorxu, ətrafa qarşı əsəbilik müşahidə olunur. 3-6 yaşlardakı uşaqlarda yuxu problemləri artır, yerini isladır və s.

Psixoloq Vəfa Rəşidova konfliktlərin, boşanma zamanı yaranan davaların uşaqlarda böyük bir travma yaratdığını dedi: "Əgər ailədə konflikt varsa və onların uşağı varsa, cütlüyün ilk qərar və addımı boşanma olmalıdır. Əgər bu baş verirsə, çox ciddi, həssas

və çətin bir mərhələdir. Mən bunu praktikamda da müşahidə etmişəm və görmüşəm ki, boşanma ərəfəsində olan bütün valideynlər təlaş və təşvişdə olur, itirmə qorxusu yaşayırlar. Boşanma prosesində o qədər gücsüz və özgüvənsiz bir durumda qalırlar ki, uşağı alət kimi istifadə edirlər. Boşanmaqda olan hər iki tərəf düşünür ki, birdən qarşı tərəf uşağa görə qərarını dəyişə bilər. Valideynlər hesab edir ki, uşaq duyğusal bir söz deyər, hərəkət edər və ya ağlayaraq qərara təsir edə bilər. Belə məqamlar da olur ki, ana boşanmaq istəyir, ata isə yox. Buna görə də ata uşaqların yanında tutmağa çalışır. Ona görə yanında saxlayır ki, uşaqların ona sərf edən fikirləri beyninə yeritsin. Desin ki, uşaqlar məni istəyir, mənimlə qalacaq. Bu isə o deməkdir ki, artıq ata uşağdan soyuq silah kimi istifadə edərək ananı gözdən salır və ya əksinə. Buna isə ona görə edirlər ki, ana (və ya ata) məcbur olub uşaqlara görə bunun yanına dönsün. Ancaq düşünməyək ki, bu proses uşaqlarda böyük bir travma yaradır. Uşağın artıq özünü olmur, gərginlik və

Boşanan ailələrin "silaha" çevirdiyi uşaqlar...

Vəfa Rəşidova: "Valideynlər boşanma zamanı sanki "hansı uşağı özümüzlə tərəf çəkə bilirik" yarışmasına girirlər, bu, çox cılız bir düşüncədir"

stress içində qalır. Uşaq ata və yaxud da ana, hansı onu yanına daha çox çəkibse, ona yox deyər bilmir. Belə olanda isə uşaq ata və ya anasının dediklərini təsdiq etsə də, daxildə özünə qapanır. Uşaqlar həssas olduqları üçün bu addımı atanda bilir ki, valideynlərinə qarşı səmimi deyillər. Uşaqlar özlərini təsdiq etmək üçün ata və ya anasının söylədiklərinə "hə" deyirlər. Əslində isə tamamilə başqa fikirdə olur, onların ayrılmağını heç istəmirlər. Bu prosesi izləmək belə istəmirlər. Ancaq valideynlərin bu addımını mən psixoloji istismar adlandırdım. Sabah həyatın qoyununa atılacaq bir fərd trav-

ma içində böyüyəcək. Onun üçün ailə mental dəyərləri, ailə sistemi sifira bərabər olacaq və onun üçün həyatda müqəddəs heç nə qalmayacaq".

Psixoloq dedi ki, boşanmaların sayının artması məhz buradan qaynaqlanır: "Çünki boşanmalar uşaqların gözü önündə, dəhşətli aqressiya və şiddət şəklində baş verir. Sizcə, bunları görəndə uşaq necə formalaşacaq? Onun həyatında da bu proses təkrarlana- caq. Əgər valideynlər boşanırsa, buna uşaqları alət etməməli və bütün prosesi onların duyduğu, bildiyi şəkildə etməməlidirlər. Bunu edən ana və ataların özünə güvənsizliyindən, inamsızlığı və özünə dəyərinin az olmasından xəbər verir. Bu cür uşaqlar həyata "zəif bənd" olaraq atılır ki, bu da valideynin məsuliyyətsizliyindən irəli gəlir. Valideynlər boşanma zamanı sanki "hansı uşağı özümüzlə tərəf çəkə bilirik" yarışmasına girirlər, bu, çox cılız bir düşüncədir. Sonra da deyirik ki, intihar, depressiya artıb. Axı bütün bu cür proseslər uşaqları buna hazırlayırdı".

□ **Günəl MANAFLI, "Yeni Müsavat"**

Bakıda maşın qiymətinə uşaq arabaları satılır

Paytaxtın ticarət nöqtələrində kəskin qiymət fərqinin səbəbləri; bahalı həmişə keyfiyyətlidirmi? Valideynlər 5 məqama diqqət etməlidirlər...

Azərbaycanda müxtəlif ölkələrin- Rusiya, Türkiyə, İsveçrə istehsalı olan, bir-birindən fərqli uşaq arabaları satılır. Hətta ölkəmizdə VAZ 2107 qiymətinə satılan uşaq arabaları var. Bəs keyfiyyət? Aparığımız müşahidəyə əsasən deyə bilərik ki, 87 manata da uşaq arabası almaq olar, 2000 manata da. Hətta sifarişlə 3000 manata uşaq arabaları gətizdirilir.

Əvvəlcə yolumuzu uşaq arabaları satılan brend mağazalardan birinə saldığımızda. Burada ən ucuz uşaq arabasının qiyməti 800 manata təklif edilirdi və qiymət arabasının funksiyalarına, rənginə və modelinə görə dəyişirdi. **Satıcı Tərlan Məmmədov** arabaların İsveçrə istehsalı olduğunu və sifarişlə gətirdiklərini dedi: "Mağazamızdakı arabalardan başqa kataloq da var ki, müştəri kataloqdan istədiyi uşaq arabasını seçir və biz onu ən gec bir həftəyə çatdırırıq. Alıcılarımız kifayət qədərdir. Həm də bu, elə bir şeydir ki, övladının təhlükəsizliyini düşündən hər bir valideyn ucuzda yox, keyfiyyətə can atır. Məsələn,

bizim mağazamızda yer alan ən bahalı uşaq arabası "Trio Chicco l-move" brendinə məxsusdur, qiyməti 1880 manatdır. Dəblə ayaqlaşan analar məhz bu arabaları seçir".

Metroparkda baş çəkdiyimiz bir mağazada isə uşaq arabaları sırayla düzülüb belə, alıcı demək olar, yox idi. Digər mağazadan fərqli olaraq bu mağazanın satıcısı alıcıların az olduğunu dedi: "Gəlib qiymətlərlə maraqlanıb gedirlər. Bizdə 200 manata da uşaq arabası var, qarantıya da veririk. Amma çox insanlar baha olduğunu düşünür. Bu arabalardan uşaqlar 3 yaşadək istifadə edə bilər. İnsanlar bəzən ucuzda qaçır. Amma bilməlidirlər ki, "ucuz ətin

şorbası olmur". Məsələn, 500-800 manata olan uşaq arabası modellərinin materialı, parçası digərlərinə nisbətən daha

keyfiyyətlidir. Sintetik tərkibli deyil. Təkərləri "amortizatorlu"dur. Uşaq rahat içində otura, uzana bilir. Yayda içine hava

girmək üçün xüsusi yerləri var. Bəzən deyirlər ki, mağazanızda satılan 1000 manatlıq uşaq arabası «Sədərək»də 300 manatadır. Unudurlar ki, bu eyni şey deyil. O, həmin firmanın saxta variantıdır. Gəlib eyni modelin burada olanına, materialına baxsınlar, sonra da «Sədərək»dəkine baxıb müqayisə etsinlər. Fərq adı gözlə belə görünəcək".

"Sədərək"dəki uşaq arabaları mağazasında isə qiymətlər xeyli fərqlənirdi. Belə ki, burada ən ucuz uşaq arabası 80 manat, ən bahalı isə 300 manata təklif edilirdi. Satıcıdan məhsulun nə dərəcədə keyfiyyəti olduğunu soruşduqda bildirdilər ki, mali Pekindən alırlar və keyfiyyətindən də tam əmindirlər. Şəhərdəki mağazalardakı qiymətləri bildirdikdə satıcı Fuad Əliyev dedi ki, brend mağazalardakı məhsulu da Pekindən vurular: "Sadəcə, biz özümüz gətirdiyimiz üçün ucuz satırıq".

Ancaq bir nüansa diqqət etdik ki, "Sədərək"dəki uşaq arabalarının bəzilərinə "Made in Chin" etiketi olsa da, digər brend mağazalarda bu etiket yox idi. Satıcı "Sədərək"də də Türkiyə istehsalı olan uşaq arabalarının olduğunu, amma qiymətlərinin yenə də o brend mağazalarındakı kimi baha olduğunu dedi: "Məsələn, brend mağazada 1000 manata satılan uşaq arabası bizdə 500 manatadır. Həmin arabanın qiyməti ilə Türkiyədə maraqlansanız görürsünüz ki, orada qiymət bizim pulla 300 manatdır".

Mütəxəssislər uşaq arabaları alarkən əsasən 5 nüansa diqqət etməyi tövsiyə edir: 1. Təhlükəsizlik 2. Rahatlıq. 3. Manevr qabiliyyəti. 4. Ağırlıq və istifadə asanlığı. 5. Zəmanət müddəti.

Uşaq arabalarının yaranma tarixinə nəzər salsaq bu günümüzlə qədər neçə mərhələdən keçdiyini görürük. Belə ki, XVIII əsrdə böyük britaniyalı Devonşir hersoqu rəssam, memar və landşaft dizayneri Viliam Kentə uşaqları üçün araba düzəltməsinə sifariş edir. 1733-cü ildə sifariş hazır olur. Kentin düzəltdiyi araba bizim tanıdığımız arabalardan çox fərqlənirdi. Bu, böyük arabaların kiçildilmiş çox gözəl dekorativ surəti idi və mütəlx ponı və ya uzunqulağın köməklili ilə hərəkət edirdi. Uşaq bu arabada ancaq otura bilərdi. Təkərli Kürsü tez dəb oldu. Artıq 1840-cı ildə belə arabalar uşaq məhsulları olan dükən və mağazalarda satılmağa başlayır. Hətta kraliça Viktoriya öz varislərinin gəzintisi üçün 3 ədəd araba alır. Bir neçə modelin hətta uzunqulaq tərəfindən çəkilməsindən imtina edildi və daye və ya valideynlərə arabaları çəkmək imkanı verildi. Daha sonra bu arabaların üçtəkərli variantı meydana gəlir. Bir az sonra beşik arabalar meydana gəlir ki, bunlarda çox balaca uşaqları uzanılı formada gəzirmək olurdu. 18 iyun 1889-cu ildə Viliam Riçardson ilk arabaları patentləşdirir, hansı ki, onların oturmaqlarının mövqeyini valideynlər tərəf və ya əks tərəfə çevirməklə dəyişə bilərdi. İxtiracı hətta arabanın sərt təkərlərini daha yüngül manevirlər edə biləcək formaya salır. XX əsrin əvvəllərində uşaq arabalarının sənayesi formalaşdı. Beləliklə də arabalar daha ucuz və elçatan oldu.

□ **Günəl MANAFLI, Fotolar müəllifindir, "Yeni Müsavat"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 72 (6961) 5 aprel 2018

104 yaşını qeyd etdi və ölməyi arzuladı

Avstraliyalı David Qudol 104 yaşını qeyd edib və özünə ölüm arzulayıb. Bu haqda "Daily Mail" nəşri xəbər verib. Yaşlı alim ailəsi, dostları ilə birgə qızının evində bu özəl gününü qeyd edib və tortun üstündəki bəzəkli şamları üfürüb. Amma şamları üfürərkən dediklərini arzu kimi qiymətləndirmək yanlış olardı. Çünki onun arzusu belə idi: "Mən tez bir zamanda ölməyi arzuladım". Qudol eyni zamanda qeyd edib ki, 20-30 yaş daha cavan olmağı arzulayardı.

O, bu arzusunu səhənin pisləşməsi ilə izah edib. Belə ki, pis görmə qabiliyyətinə görə kişi elektron məktubları oxuya bilmir. Bu səbəbdən də elmi fəaliyyətlə məşğul olma qabiliyyətini itirib. Bununla yanaşı, Qudoll ürək tutmasının verdiyi ağır nəticələrə görə işə gedib-gələ bilmir. Onda ilk dəfə ürək tutması baş verəndə evinin döşəməsində iki sutka boyunca uzanmış vəziyyətdə qalıb. Ta ki, xadimə gəlib onu tapana qədər.

Qudoll artıq 20 ildir ki, evtanaziyanın leqallaşdırılması üçün yaradılan qrupda təmsil olunur. Yaşlı kişi hesab edir ki, insan orta yaş adlayan kimi onun bütün vətəndaş hüquqları, o cümlədən ölme haqqı da qalmalıdır.

Bu qız 13 ildir ki, saçlarını kəsdirmir

Rusiya qadın Daşik Gubanova 13 ildir ki, saçlarını kəsdirmir. Məqsədi isə "yerləri süpürənə qədər" şabalıdı rəngdəki saçlarına qayçı dəyməməsidir. D.Gubanova məşhur nağıl qəhrəmanı Rapunzel kimi olan uzun saçları ilə çəkib paylaşdığı şəkillər sayəsində öncə ölkəsinin instaqram, sonra da bütün dünyanın fenomeni olub. Daşik Gubanova hər gün təqibçilərindən onlarla sual alır. İnsanlar daha çox onun saçına necə qulluq etməsi və bu uzunluqda olan saçlarını nə zaman kəsdirəcəyini soruşurlar. Gənc qadın qısa bir müddət ərzində dünyanın dörd bir yamından təqibçiləri yaranıb.

Sahibindən alınan it üçün 160 min nəfər ayağa qalxdı

İtaliyanın Rovere-della-Luna şəhərində bərk hürdü-yü üçün sahibindən alınan it üçün 160 min nəfər müdafiəyə qoşulub. 3 yaşlı, Miro ləqəbli ovçarka cinsli itin sahibəsi iddia edir ki, itin səsi ilə bağlı şikayət edənlərin bununla bağlı əllərində heç bir əsas yoxdur. Qadın sözlərinə görə, qonşularından cəmi birinin itlə bağlı şikayəti olub. Qadın deyir ki, gecələr Mironu qəsdən həyətə buraxması iddiası yanlışdır, onun ətrafdakıları narahat etmək niyyəti olmayıb. Buna baxmayaraq, qonşunun şikayəti əsasında ona iki dəfə pul cəzası kəsiblər. Bunlardan biri 70 avro, digəri isə 154 avro məbləğində olub. O, üçüncü dəfə cəriməni ödəməkdən imtina edəndə isə polis onun əlindən itini alıb. Qadın change.org saytında petisiya təşkil edib və itin azad edilməsini tələb edib. Qadın yazıb: "Miro mənim ailəmin bir hissəsidir. Onun evi və böyük bağı var. Həmin yerdə o qaçır və oynayır. Mironu bizdən elə götürdülər ki, sanki o, canlı varlıq yox, hansısa bir əşya, ruhsuz bir obyektir".

Bir həftə ərzində Mironu azad etmək çağırışına 90 min nəfər qoşuldu. Bu həftənin çərşənbə axşamı günü isə petisiyanın altında 160 min imza görünüb.

Bir sual verdilər, qadının bütün həyatı dəyişdi

Amerikada yaşayan 24 yaşlı Amber Rose 152 kilo ağırlığında idi. O, təyyarəyə minə bilmək üçün hər zaman iki yerin pulunu ödəyirdi. Bir gün heç tanımadığı adam ona "Siz neçə aylıq hamiləsiniz?" sualını verdi və bununla da həyatı dəyişdi. Bu sualdan olduca təsirlənən qadın sürətli şəkildə arıqlamağa başladı. 80 kilo verən və 8 min dollar qarşılığında da arıqlayan sonra ortaya çıxan ekstra dəyişiklik hamını şoka saldı. Qadın özü yerli mediaya açıqlamasında bildirdi ki, "hamiləsin" sualı onun bütün həyatını dəyişib. Belə ki, həmin suala qədər insanların onu kök qadın kimi qəbul etməsinə öyrəşmişdi. Amma hamiləlik sualı ona olduca pis təsir edib: "Ana olmağa hazırlaşan qadımlara müqəddəs varlıqlar kimi baxıram. Özüm də nə zəmanə elə olmaq istəyirəm. Amma hamilə olmadığım halda hamilə münasibəti görmək mənə heç də xoş gəlmədi".

Qoroskop

5 aprel Sabuhi Rəhimli

QOÇ - Astroloji göstəricilər qətiyyətlə dərinləşməyəcəyindən xəbər verir. Çünki sevdiyiniz insanların əksəriyyəti ətrafınızda olacaq. Keçmişdə olan xoşagəlməzlikləri tez-tez xatırlamayın.

BUGA - Ulduzların düzülüşü yalnız ailə üzvlərinizlə rahatlıq tapacağınızı bəyan edir. Digər ünvanlarda, ələlxüsus da həmkarlarınızla davranışlarda hər şey tərsinə cərəyan edə bilər.

ƏKİZLƏR - Perspektivlərinizi reallaşdırmaq üçün müəyyən xərçə düşməkdən qorxmayın. Çünki bu barədə düşüncələriniz gerçəkləşsə, özünüzü xoşbəxt sanacaqsınız. Ümidli olun.

XƏRÇƏNG - Qarşılaşdığınız hər bir hadisəyə soyuq başla yanaşın. Çünki hər hansı emosional reaksiyanız bütün planları poza bilər. Bu gün enerjiniz bol olduğundan heç nədən çəkinməyin.

ŞİR - Yaxşı olar ki, son bir həftədə yığdığınız yorğunluq məhz bu təqvimdə əridəsiniz. Yoxsa səhhətinizdə ciddi fəsadlar baş qaldıra bilər. İş istiqamətində dönüş yaratmağınız vacibdir.

QIZ - Bu gün qeyri-adi hansısa hadisə baş verməyəcək. Yaxşı olar ki, dincələsiniz. İnsanlarla davranışlarınızda və fəaliyyətinizdə yeni nüanslar əmələ gələcək. Qonaqlıq da mümkündür.

TƏRƏZİ - Qarşınıza təzadlı bir gün çıxsada, hadisələrin inkişafı boyu öz aktivliyinizi artırmalısınız. Reallığı qiymətləndirməyə çalışın. Saat 15-dən sonra qazanmaq ehtimalınız böyükdür.

ƏQRƏB - Nəhayət ki, sizin dövrünüz də gəlib çatdı. Bütün Göy qübbəsi müdafiənizə qalxdığından qarşınıza qoyduğunuz hər bir ədalətli iş xoş sonluqla qurtaracaq. Səfərə çıxmağa dəyər.

OXATAN - Ulduzlar məsləhət görür ki, bu gün aldığınız bütün dəvətləri təxirə salıb dincəlməklə məşğul olasınız. Əks təqdirdə, ailə üzvlərinizlə aranızda xoşagəlməzliklər baş qaldıra bilər.

OĞLAQ - Ümumi yorğunluğunuzu nəzərə alıb maraqlı guşələrdə istirahətə can atın. Məhz bu addımınız ümumi narahatlığınıza son qoya bilər. Nahardan sonra yeni xəbərlər eşidəcəksiniz.

SUTÖKƏN - Hər mənada düşərli ərəfadır. Vaxtilə buraxdığınız səhvlərdən, eləcə də sizə qarşı törədilən haqsızlıqlardan bir daha nəticə çıxarın. Günün uğurları sizdən yan keçməyəcək.

BALİQLAR - Ulduzların düzümü bu təqvimdə bəzi problemlərlə baş-başa qalacağınızı bəyan edir. Amma təmkin göstərməklə sabit vəziyyət yaşaya bilərsiniz. Tələbkarlığınızı zorakı müstəviyə keçirməyin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Ev o qədər zövqsüz dekorasiya olunub ki, illərdir satılmır

İngiltərənin Krosbi bölgəsindəki 6 otaqlı bir ev kənarından olduqca normal görünməsinə baxmayaraq, 13 ildir ki, satıla bilmir. Nüfuzlu bir məhəllədə yerləşən və qiyməti 75 min pounda qədər düşmüş olan evin alıcı tapa bilməməsinin səbəbi isə onun içərisidir. Evin içini görənlər onun hədsiz dərəcədə zövqsüz dekorasiyasından və əşyalarının çoxluğundan qaçır. Evin içəri təxminən əntiq əşyalar dükənini xatırladır. Gillian Vals və əri 30 il boyunca bu evdə xoşbəxt bir şəkildə yaşayıblar. Amma evin göz yoran dekorasiyası satın almaq istəyənləri evdən uzaqlaşdırır.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ
Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.